

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

Հայաստանի Ավտոապահովագրողների

Բյուրոյի խորհրդի

24/12/2019թ թիվ 50-Լ որոշմամբ

Փոփոխված է

02/03/2020թ թիվ 8-Լ որոշմամբ

31/03/2020թ թիվ 9-Լ որոշմամբ

28/04/2020թ թիվ 10-Լ որոշմամբ

08/06/2020թ թիվ 21-Լ որոշմամբ

30/06/2020թ թիվ 22-Լ որոշմամբ

29/09/2020թ թիվ 34-Լ որոշմամբ

27/10/2020թ թիվ 38-Լ որոշմամբ

29/01/2021թ թիվ 1-Լ որոշմամբ

30/03/2021թ թիվ 12-Լ որոշմամբ

--/04/2021թ թիվ ---Լ որոշմամբ

Հայաստանի Ավտոապահովագրողների

Բյուրոյի խորհրդի նախագահ

\_\_\_\_\_ Ներսես Երիցյան

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է

(վերջին փոփոխությունը գրանցված է)

ՀՀ կենտրոնական բանկում

« » ----- ի 2021թ

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ

\_\_\_\_\_ Մարտին Գալստյան

### **ԿԱՆՈՆՆԵՐ RL 1-001**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՎՏՈԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ԲՅՈՒՐՈՅԻ**

**(ԱՊՊԱ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ)**

# ԲԱԺԻՆ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅՑՆԵՐ

## ԳԼՈՒԽ 1. ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ

1. Սույն կանոններով կարգավորվում են ԱՊՊԱ ոլորտի մասնակիցների միջև պայմանագրերի կնքման, պատահարների կարգավորման, փորձաքննությունների իրականացման, հատուցումների կարգավորման և հետադարձ պահանջի կիրառման գործընթացում առաջացող հարաբերությունները: Սույն կանոններով սահմանված դրույթները միաժամանակ հանդիսանում են Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության ընդհանուր պայմանները, որոնք ԱՊՊԱ վկայագրի (այսուհետ նաև՝ Վկայագիր) հետ կազմում են ԱՊՊԱ պայմանագիրը և սույն կանոններում անվանվում են ԱՊՊԱ պայմանագիր:

2. ԱՊՊԱ պայմանագրի առարկա հանդիսացող հարաբերությունները կարգավորվում են ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով, «Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության մասին» ՀՀ օրենքով (այսուհետ նաև՝ Օրենք), այլ իրավական ակտերով, Վկայագրով և սույն կանոններով: Ընդ որում, այն դեպքում, երբ Ապահովագրողների համար սույն կանոններով նախատեսված են Օրենքով սահմանվածից առավել խիստ պայմաններ՝ ներառյալ որոշակի գործողությունների իրականացման առավել կարճ ժամկետներ, ապա Ապահովագրողներն այդ մասով առաջնորդվում են սույն կանոններով:

3. Սույն կանոններում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն ունեն հետևյալ իմաստը՝

- 1) Բյուրո՝ Հայաստանի Ավտոապահովագրողների Բյուրո,
- 2) Ապահովագրող՝ Բյուրոյին անդամակցող և ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման իրավունք ունեցող ապահովագրական ընկերություն, որն իր մեջ ներառում է ՊԿԱ-ի, ԴՍԱ-ի և ՀՊԱ-ի կարգավիճակում հանդես եկող ապահովագրական ընկերությունները,
- 3) Պայմանագիր կնքած Ապահովագրող կամ ՊԿԱ՝ Ապահովագրի հետ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած Ապահովագրող, իսկ սույն կանոնների Հավելված 6-ում՝ համապատասխան ԱՊՊԱ պատահարի պահին ԱՊՊԱ պայմանագիր չունեցած ավտոտրանսպորտային միջոցների գծով՝ Բյուրո,
- 4) Դիմում ստացած Ապահովագրող կամ ԴՍԱ՝ Ապահովագրող, որին, համաձայն սույն կանոնների, պետք է ներկայացվի ապահովագրական հատուցման վերաբերյալ դիմումը, և (կամ) որը փաստացի կարգավորում է տուժողի ապահովագրական հատուցման գործընթացը՝ ներառյալ կատարում է կանխավճարներ կամ նախնական հատուցումներ (այսուհետ՝ Կանխավճարներ), (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)
- 5) Հատուցման պարտավորությամբ Ապահովագրող կամ ՀՊԱ՝ Օրենքի համաձայն տուժողին ապահովագրական հատուցում վճարելու պարտավորություն ունեցող Ապահովագրող կամ Բյուրո,
- 6) Ապահովագիր՝ Ապահովագրողի հետ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած անձ,
- 7) Ապահովագրված անձ՝ Ավտոտրանսպորտային միջոցը (հատուցման գործընթացում՝ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցը (միջոցները)) օրինական հիմքով տիրապետող անձ,
- 8) տուժող՝ ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման հետևանքով Օրենքով նախատեսված անձնական կամ գույքին պատճառված վնասներ կրած ցանկացած անձ, որն Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված կարգով ունի հատուցման

իրավունք: Տուժող են համարվում նաև սույն ենթակետի առաջին նախադասությամբ նախատեսված՝ անձի մահվան դեպքում Օրենքի համաձայն վնասների հատուցման իրավունք ունեցող անձինք: Տուժողի մահվանից կամ գործունեության դադարեցումից հետո նրա վերաբերյալ սույն կանոններով սահմանված կարգավորումները տարածվում են նրա իրավահաջորդների վրա,

9) Ավտոտրանսպորտային միջոց՝ տվյալ ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրում կամ դրա հավելվածում նշված համարանիշին կամ սույն կանոններով նախատեսված դեպքերում նույնացման համարին կամ թափքի համարին՝ ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին պետական հաշվառում իրականացնող մարմնի և (կամ) արտադրողի տվյալներով համապատասխանող ավտոտրանսպորտային միջոց,

10) վնասների փորձագետ՝ Բյուրոյի կանոնների համաձայն՝ ԱՊՊԱ ոլորտում գույքին պատճառված վնասների գնահատում իրականացնելու իրավունք ունեցող անձ,

11) պատճառների փորձագետ՝ Բյուրոյի կանոնների համաձայն՝ ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական պատահարի առաջացման պատճառների փորձաքննություն իրականացնելու իրավունք ունեցող անձ,

12) փորձագետ՝ վնասների փորձագետ և պատճառների փորձագետ,

13) վերանորոգող կազմակերպություն՝ Բյուրոյի կանոնների համաձայն՝ համապատասխան վնասի վերականգնում իրականացնելու իրավունք ունեցող անձ,

14) Հանձնաժողով՝ Օրենքի 12-րդ հոդվածի համաձայն՝ Բյուրոյի կազմում ստեղծված Բժշկական հանձնաժողով,

15) Ելակետ 1՝ վարչական վարույթի բացակայության դեպքում ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմնի կազմած՝ պատահարի հանգամանքները ամրագրող փաստաթուղթ կամ փաստաթղթերի ամբողջություն,

16) Ելակետ 2՝ ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմնի կողմից կազմված՝ ավտոտրանսպորտային միջոցների հետվթարային դիրքերի և պատահարի վայրի վերաբերյալ սահմանված տվյալներն արտացոլող գծագիր (սխեմա) և (կամ) դրանց՝ անօդաչու թռչող սարքի միջոցով կատարված՝ Բյուրոյի և ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմնի միջև համաձայնեցված պահանջներին բավարարող ամբողջական տեսագրություն և (կամ) լուսանկարներ և (կամ) ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմնի կողմից տրամադրված պատահարի ամբողջական տեսագրություն,

17) ավտոտրանսպորտային միջոցների միասնական պատուհան կամ ԱՄՄՊ՝ միասնական էլեկտրոնային հարթակ, որտեղ Բյուրոն, Ապահովագրողները և փորձագետներն առցանց ռեժիմով անմիջականորեն իրականացնում են (կազմակերպում են) սույն կանոններով նախատեսված գործողությունները: ԱՄՄՊ-ն ներառում է նաև Տեղեկատվական համակարգի գործառույթները,

18) Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոց՝ համապատասխանաբար Հայաստանի Հանրապետության կամ Արցախի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու մարմնի կողմից սահմանված կարգով հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոց, որը սահմանված կարգով հաշվառումից չի հանվել՝ ներառյալ ժամանակավոր,

19) Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում չհաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոց՝ սույն կետի 18-րդ ենթակետով չնախատեսված Ավտոտրանսպորտային միջոց:

4. ԱՊՊԱ պայմանագրում օգտագործվող՝ սույն կանոններով չնախատեսված այլ հասկացություններն ունեն ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքում և Օրենքում կիրառվող նշանակությունը, եթե կոնկրետ դրույթի բովանդակությունից չի բխում դրա օգտագործման այլ իմաստ:

5. Սույն կանոնները, բացառությամբ **ենթահավելված 8.2.1.3-ի**, հաստատված են Բյուրոյի խորհրդի կողմից, իսկ **ենթահավելված 8.2.1.3-ը** հաստատված է Հանձնաժողովի կողմից: Սույն կանոնների առանձին դրույթներ կարող են փոփոխվել, վերացվել կամ լրացվել բացառապես Բյուրոյի խորհրդի (**ենթահավելված 8.2.1.3-ի մասով՝ Հանձնաժողովի**) կամ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից միակողմանի (առանց Ապահովագրի համաձայնության)՝ Օրենքով սահմանված կարգով: Ընդ որում, սույն կանոններում կատարվող ցանկացած փոփոխությունների և (կամ) լրացումների և (կամ) գործողության դադարեցման մասին Ապահովագիրը տեղեկանում է Բյուրոյի պաշտոնական [www.appa.am](http://www.appa.am) ինտերնետային կայքից, որտեղ դրանք հրապարակվում են ուժի մեջ մտնելու պահից առնվազն տասն օրացուցային օր առաջ:

6. Սույն կանոններով սահմանված օրերը համարվում են աշխատանքային օրեր՝ բացառությամբ, երբ կանոնի կոնկրետ դրույթում նշված է օրացուցային օր:

## **ԳԼՈՒԽ 2. ԱՊՊԱ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԸ, ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԱՅԼ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՍԿԶՐՈՒՆՔՆԵՐԸ**

7. Սույն կանոնների իմաստով պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցե է համարվում՝

1) Ապահովագիրների, Ապահովագրված անձանց և տուժողների համար՝

ա. սույն կանոնների 2-րդ բաժնով նախատեսված գործընթացների և դրանցից բխող տույժերի վճարման ու վեճերի լուծման շրջանակներում Ապահովագրին և Ապահովագրված անձին ուղարկվող ծանուցումների և վերջիններից ստացվող դիմումների, համաձայնությունների կամ անհամաձայնությունների և ցանկացած այլ պատասխանների գծով՝ համապատասխան ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրով նախատեսված՝ Ապահովագրի էլեկտրոնային փոստի հասցեն,

բ. սույն կանոնների 3-րդ բաժնով նախատեսված գործընթացների և դրանցից բխող տույժերի վճարման ու վեճերի լուծման շրջանակներում Ապահովագրին, Ապահովագրված անձին և տուժողին ուղարկվող ծանուցումների և վերջիններից ստացվող դիմումների, համաձայնությունների կամ անհամաձայնությունների և ցանկացած այլ պատասխանների գծով՝ համապատասխան պատահարում ներգրավված իրեն պատկանող (իր կողմից վարած) Ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ պատահարի պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեն, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ նրա կողմից վերջին անգամ որևէ Ապահովագրողի հետ կնքված ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեն, բացառությամբ հետևյալ դեպքերի. (*փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ*)

ա) եթե ծանուցումը, դիմումը, համաձայնությունը (անհամաձայնությունը) կամ այլ պատասխանն ուղարկելու պահին պատահարում ներգրավված՝ ծանուցվող (դիմումը, համաձայնությունը (անհամաձայնությունը) կամ այլ պատասխանը ներկայացնող) անձին պատկանող (նրա կողմից վարված) Ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ

պատահարի պահին գործած ԱՊՊԱ պայմանագիրը դադարել է, և համապատասխան գործընթացի շրջանակում այդ անձը ներկայացրել է հաղորդակցման այլ էլեկտրոնային փոստի հասցե, ապա պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցե է համարվում այդ էլեկտրոնային փոստի հասցեն,

բ) եթե ծանուցվող (դիմումը, համաձայնությունը (անհամաձայնությունը) կամ այլ պատասխանը ներկայացնող) անձին պատկանող (նրա կողմից վարված) Ավտոտրանսպորտային միջոցը Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում չհաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոց է, կամ դրա վերաբերյալ պատահարի պահին առկա չի եղել գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր, և համապատասխան գործընթացի շրջանակում այդ անձը ներկայացրել է հաղորդակցման այլ էլեկտրոնային փոստի հասցե, ապա պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցե է համարվում այդ էլեկտրոնային փոստի հասցեն,

2) Ապահովագրողների համար՝

ա. Ապահովագրողների կողմից ուղարկվող ծանուցումների գծով՝ իրենց պաշտոնական դոմենի ցանկացած էլեկտրոնային փոստի հասցեն (հասցեները) կամ ԱՄՄՊ համակարգի ([www.aswa.am](http://www.aswa.am) դոմենի) ցանկացած էլեկտրոնային փոստի հասցեն (հասցեները),

բ. Ապահովագրողներին ուղարկվող դիմումների, փաստաթղթերի, համաձայնությունների կամ անհամաձայնությունների և ցանկացած այլ պատասխանների գծով՝ այն էլեկտրոնային փոստի հասցեն, որը նշված է որպես տվյալ ծանուցմանը հետպատասխանի հասցե, իսկ այդպիսին նշված չլինելու դեպքում՝ Ապահովագրողի պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակված էլեկտրոնային փոստի հասցեն այդ ծանուցումների վերաբերյալ արձագանքների ներկայացման համար, իսկ Ապահովագրողների կողմից ստացված ծանուցումների հետ չկապված դիմումների և ներկայացվող փաստաթղթերի գծով՝ համապատասխան ԱՊՊԱ պայմանագրի վկայագրում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեն, իսկ պայմանագրի բացակայության դեպքում՝ Ապահովագրողի պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակված էլեկտրոնային փոստի հասցեն, (փոփ. է 31/03/2020թ թիվ 9-Լ և 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

3) Բյուրոյի համար (ներառյալ՝ ԱՊՊԱ ոլորտի կարգավորումների վերաբերյալ կատարվող ընդհանուր ծանուցումների շրջանակներում)՝ Բյուրոյի պաշտոնական [www.appa.am](http://www.appa.am) ինտերնետային կայքի «Բյուրոյի մասին» բաժնում հրապարակված էլեկտրոնային փոստի հասցեն (հասցեները) կամ ԱՄՄՊ համակարգի ([www.aswa.am](http://www.aswa.am) դոմենի) ցանկացած էլեկտրոնային փոստի հասցեն (հասցեները): (փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

8. Բյուրոն և Ապահովագրողները միմյանց հետ հաղորդակցման համար որպես պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցե կարող են կիրառել միմյանց միջև գրավոր եղանակով համաձայնեցված և Բյուրոյի պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակված՝ սույն կանոնների 7-րդ կետից տարբերվող էլեկտրոնային փոստի հասցեներ: (փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

9. Բյուրոն և Ապահովագրողները պարտավոր են սույն կանոններով նախատեսված բոլոր ծանուցումները սույն կանոններով նախատեսված անձանց ուղարկել իրենց պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեից ծանուցվողի պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեով:

10. (ուժը կորցրել է Հայաստանի Ավտոապահովագրողների Բյուրոյի խորհրդի 28/04/2020թ թիվ 10-Լ որոշմամբ):

11. Սույն կանոններով նախատեսված կարգով ծանուցումներն անձի կողմից համարվում են պատշաճ ստացված և վերջինների կողմից որոշակի գործողություններ կատարելու համար սահմանված ժամկետները ծանուցող անձի կողմից սկսվում են հաշվարկվել էլեկտրոնային փոստով ուղարկելու օրվան հաջորդող օրվանից: *(փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)*

12. Ապահովադիրը սույն կանոններով նախատեսված ծանուցումն ստանալուց անմիջապես հետո պարտավոր է ծանուցմամբ նախատեսված տեղեկատվությունը փոխանցել իր հետ կնքված ԱՊՊԱ պայմանագրով Ապահովագրված անձին՝ կրելով վերջինի կողմից ծանուցումը փաստացի չստանալու հետ կապված բացասական հետևանքների համար պատասխանատվության ռիսկը:

13. Ապահովադիրը, Ապահովագրված անձը և տուժողը սույն կանոններով նախատեսված դիմումները, ինչպես նաև ստացված ծանուցումների վերաբերյալ իրենց համաձայնությունը կամ անհամաձայնությունը կամ սույն կանոններով նախատեսված ցանկացած այլ պատասխանները համապատասխան անձանց կարող են ներկայացնել հետևյալ եղանակներից որևէ մեկով՝

1) առձեռն՝ համապատասխան անձի գրասենյակում, որի դեպքում անձի նույնականացումն ապահովելու նպատակով ներկայացվում է նաև անձը հաստատող փաստաթուղթը, իսկ ներկայացուցչի միջոցով հանդես գալու դեպքում՝ նաև համապատասխան գործողությունների իրականացման լիազորություններ ունենալու փաստը հավաստող փաստաթղթերը (նախկինում դրանք ներկայացված չլինելու դեպքում),

2) իրենց պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեից համապատասխան անձանց պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկելու միջոցով: Սույն ենթակետով նախատեսված եղանակով ուղարկված դիմումները, համաձայնությունները, անհամաձայնությունները և սույն կանոններով նախատեսված այլ պատասխանները համարվում են ստորագրված համապատասխան Ապահովադրի, Ապահովագրված անձի կամ տուժողի կողմից,

3) *(ուժը կորցրել է Հայաստանի Ավտոապահովագրողների Բյուրոյի խորհրդի 29/09/2020թ թիվ 34-Լ որոշմամբ):*

4) սույն կանոններով նախատեսված դիմումների ներկայացման համար՝ Ապահովագրողի պաշտոնական հեռախոսահամարին հեռախոսազանգի կամ տվյալների փոխանցման փաստն արձանագրող այլ տեխնիկական միջոցով դիմումի լրացման համար անհրաժեշտ ամբողջական տեղեկատվությունը Ապահովագրողին հայտնելու միջոցով՝ պայմանով, որ հայտնած տեղեկատվության հիման վրա դիմողի պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեին Ապահովագրողի կողմից ուղարկվել է ծանուցում, որին կցված է սույն կանոններով սահմանված ձևով լրացված համապատասխան դիմումը, և ծանուցման պահից հետո՝ 1 օրվա ընթացքում, դիմողն Ապահովագրողին չի ներկայացրել սույն կանոններով սահմանված ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում, ընդ որում՝ անձի կողմից սույն ենթակետում նշված ժամկետում ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում չներկայացնելը չի զրկում վերջինին հետագայում այն սույն կանոնների 113-րդ կետի համաձայն ներկայացնելու իրավունքից,

5) սույն կանոններով նախատեսված դիմումների ներկայացման համար՝ Ապահովագրողի (Բյուրոյի) պաշտոնական ինտերնետային կայքի համապատասխան բաժնում (առկայության դեպքում) կամ համապատասխան բջջային հավելվածի միջոցով

դիմումի լրացման համար անհրաժեշտ ամբողջական տեղեկատվությունը մուտքագրելու միջոցով՝ պայմանով, որ մուտքագրված տվյալների փոխանցումը պետք է հաստատվի դիմողի պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեին կամ դիմողի հետ կնքված ԱՊՊԱ վկայագրում նշված Ապահովադրի հեռախոսահամարին ուղարկված հաղորդագրությունում նշված նույնականացնող ծածկագրի մուտքագրմամբ կամ հատուկ հղման հաստատմամբ: Տվյալների փոխանցումը կարող է հաստատվել նաև Ապահովադրի հեռախոսահամարին ձայնագրվող հեռախոսազանգի կամ տվյալների փոխանցման փաստն արձանագրող այլ տեխնիկական միջոցով ներկայացված դիմումի հաստատմամբ: (13-րդ կետը լրաց. է 30/06/2020թ թիվ 22-Լ և փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

14. Սույն կանոնների համաձայն՝ դիմումներին կամ պատասխաններին կից ներկայացման ենթակա փաստաթղթերն Ապահովադիրը, Ապահովագրված անձը և տուժողը սույն կանոններով նախատեսված համապատասխան անձանց կարող են ներկայացնել հետևյալ եղանակով՝

1) այն դեպքում, երբ սույն կանոններով նախատեսված է փաստաթղթի բնօրինակի կամ դրա նոտարական կարգով հաստատված պատճենի ներկայացում, այն ներկայացվում է համապատասխան անձի գրասենյակ կամ ուղարկվում է նրա պաշտոնական փոստային հասցեին: Ընդ որում, ՊԿԱ-ն, ԴՍԱ-ն կամ ՀՊԱ-ն պարտավոր է գրասենյակում ներկայացված փաստաթուղթն անմիջապես պատճենահանել և վերադարձնել այն ներկայացրած անձին, իսկ փոստով ուղարկված փաստաթղթի բնօրինակը մեկ օրվա ընթացքում պատճենահանել և փոստով հետ վերադարձնել այն ուղարկողի նշած եղանակով կամ փոստային հասցեով: Սույն ենթակետի համաձայն պատճենահանված փաստաթղթի վրա փաստաթուղթն ստացած անձի կողմից կատարում է «Բնօրինակն անձամբ տեսել եմ» նշումը, լրացվում տեսնելու ամսաթիվը և ստորագրվում: Սույն ենթակետով նախատեսված՝ ՊԿԱ-ի, ԴՍԱ-ի կամ ՀՊԱ-ի կողմից ստացված փաստաթղթի վերադարձման պահանջը չի տարածվում լիազորագրերի կամ դրանց նոտարական կարգով հաստատված պատճենների վրա,

2) այն դեպքում, երբ սույն կանոններով նախատեսված է փաստաթղթի պատճենի (լուսապատճենի) ներկայացում, այն ներկայացվում է առձեռն՝ համապատասխան անձի գրասենյակում (որի դեպքում սույն կանոնների 13-րդ կետով սահմանված կարգով իրականացվում է դրանք ներկայացրած անձի նույնականացում) կամ ուղարկվում է պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեից կամ, համապատասխան Ապահովագրողի համաձայնությամբ, ուղարկվում է ԱՊՊԱ պայմանագրի վկայագրում նշված Ապահովադրի հեռախոսահամարով գրանցված բջջային հավելվածով (Viber, WhatsApp, այլ) Ապահովագրողի կողմից տրված հեռախոսահամարին: (14-րդ կետը փոփ. և լրաց. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

15. Բյուրոն, Ապահովագրողներն ու փորձագետները սույն կանոններով նախատեսված բոլոր գործընթացների շրջանակներում միմյանց միջև հաղորդակցումներն իրականացնում են առցանց ռեժիմով՝ ԱՄՄՊ միջոցով: Եթե որևէ հաղորդակցման իրականացումը Բյուրոյի կանոններով սահմանված պահանջներին համապատասխան տեխնիկապես հնարավոր չէ իրականացնել ԱՄՄՊ համակարգի միջոցով, և այդ տեխնիկական հնարավորության ապահովումը չի կարող իրականացվել ողջամիտ ժամկետում, ապա, Բյուրոյի համաձայնությամբ, հաղորդակցումն իրականացվում է համապատասխան անձանց պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեների միջև: Նման դեպքերում հաղորդակցումն իրականացրած անձն ԱՄՄՊ համակարգում համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունն ապահովվելուց

հետո՝ ողջամիտ ժամկետում, պարտավոր է իրականացված հաղորդակցման արդյունքներն արտացոլել ԱՄՄՊ համակարգում:

15.1. Որևէ գործընթացի շրջանակներում ԱՄՄՊ միջոցով կամ Բյուրոյի պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակված էլեկտրոնային համակարգերից կամ հարթակներից (այսուհետ՝ հաղորդակցման այլ եղանակներ) ստացված կամ ստեղծված տեղեկատվությունը և (կամ) փաստաթուղթը և (կամ) կատարված գործողությունը համարվում է Բյուրոյի, Ապահովագրողի և փորձագետի կողմից պատշաճ ստացված (ներկայացված, կատարված) տվյալ փաստաթղթին կամ տեղեկատվությանը վերջինների կողմից փաստացի տիրապետելու պահից և ենթակա չէ լրացուցիչ ներկայացման դրանք ներկայացնելու պարտավորություն ունեցող անձի կողմից:

16. Սույն կանոններով նախատեսված ցանկացած գործընթացի շրջանակներում ներկայացված և (կամ) կիրառվող փաստաթղթերում պարունակվող (ներառյալ՝ բջջային հավելվածի միջոցով փոխանցված) տեղեկությունները ԱՊՊԱ ոլորտում համարվում են հավաստի, քանի դեռ սույն կանոններով սահմանված կարգով կամ ՀՀ օրենսդրության համաձայն տվյալ փաստաթուղթը կազմած (բջջային հավելվածի միջոցով տեղեկությունները փոխանցած) անձանց կամ մարմինների, դրանց վերադաս մարմինների կողմից կամ դատական կարգով այլ փաստ չի հաստատվել, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն կանոններով: Անձի՝ Ձև 11-ի համաձայն տրված գրավոր հայտարարության հիման վրա Ապահովագրողը և (կամ) Բյուրոն կարող են այդ անձի հետ կապված ապահովագրական հատուցման և (կամ) հետադարձ պահանջի կիրառման գործընթացներում սույն կետով նախատեսված փաստաթղթերի՝ տվյալ անձին վերաբերող տեղեկատվության փոխարեն հավաստի համարել ներկայացված հայտարարության մեջ նշված տեղեկատվությունը: Ընդ որում՝ Ձև 11-ով ներկայացված հայտարարության մեջ նշված՝ փոփոխվող տեղեկատվությունը և դրա հետևանքները կիրառելի են միայն տվյալ անձի և հայտարարությանը համաձայնություն տված Ապահովագրողի և (կամ) Բյուրոյի միջև հարաբերություններում և չեն կարող դրվել այլ անձանց շահերին առնչվող գործընթացների հիմքում: (փոփ. և լրաց. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

17. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքմամբ Ապահովագրիչները թույլատրում են Ապահովագրողներին և Բյուրոյին ինչպես տվյալ պայմանագրի կնքման և գործողության ընթացքում, այնպես էլ պայմանագրի գործողության ավարտից հետո միմյանց միջև կամ երրորդ անձանց հետ ցանկացած եղանակով և կրիչի վրա շրջանառել (ստանալ և տրամադրել) իրենց վերաբերյալ ցանկացած փաստաթուղթ, տեղեկություն, տեսանյութ, լուսանկար կամ այլ նյութ՝ ԱՊՊԱ պայմանագրում անհրաժեշտ տվյալների արտացոլման կամ արտացոլված տեղեկությունների ստուգման, ԱՊՊԱ պատահարի և դրա գծով իրականացվող հատուցման գործընթացի կարգավորման՝ ներառյալ փորձաքննությունների իրականացման, ինչպես նաև հատուցման վճարմամբ պայմանավորված հետադարձ պահանջի իրավունքի արդյունավետ իրականացման և ԱՊՊԱ ոլորտում անհրաժեշտ այլ գործողություններ իրականացնելու համար: Սույն կետում նշված տվյալները կամ դրանց մի մասը կարող են օգտագործվել ԱՊՊԱ պայմանագրի վերակնքման կամ ապահովագրության այլ տեսակների գծով առաջարկություն ներկայացնելու նպատակով միայն տվյալ պայմանագրով ՊԿԱ-ի կողմից (նրա անունից): (փոփ. է 31/03/2020թ թիվ 9-Լ)

18. Սույն կանոններով նախատեսված դիմումները, պատասխանները կամ փաստաթղթերը սահմանված ժամկետում չներկայացնելու կամ տեղեկացումները



սահմանված ժամկետում չկատարելու դեպքում համապատասխան ժամկետները կետանցած անձը զրկվում է դիմումը, փաստաթղթերը կամ պատասխանը ներկայացնելու արդյունքում առաջացող իրավունքից և (կամ) կրում է չտեղեկացման համար սահմանված բացասական հետևանքները, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ժամկետի բացթողումը սույն կանոններով սահմանված հիմքերով հարգելի է ճանաչվել դիմումը, պատասխանը կամ տեղեկացումն ստացած անձի կամ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի կողմից կամ դատական կարգով:

19. Սույն կանոններով ժամկետի բացթողումը հարգելի է ճանաչվում, եթե ժամկետները բաց թողած անձն ապացուցում է հետևյալ պայմանների միաժամանակյա առկայության փաստը.

1) ժամկետի բացթողման պատճառ է հանդիսացել տվյալ անձի անգիտակից վիճակում կամ այնպիսի իրավիճակում գտնվելը, որն անհնարին է դարձրել նրա կողմից սահմանված ժամկետում դիմումի, պատասխանի կամ փաստաթղթերի ներկայացումը կամ տեղեկացման պարտավորության կատարումը՝ ներառյալ ներկայացման ենթակա իրավասու պետական մարմնի ակտն ընդունված և (կամ) ուժի մեջ մտած չլինելու պատճառով, կամ եթե այդ անձը տեղյակ չի եղել և չէր կարող տեղյակ լինել համապատասխան գործողությունների կատարման հիմքերի մասին (ընդ որում, նման դեպքում, որպես տեղյակ չլինելու հիմնավոր պատճառ սույն կանոններով կարող է գնահատվել միայն անձի՝ Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի Հանրապետության սահմաններից դուրս գտնվելը),

2) անձը դիմումը կամ պատասխանը ներկայացրել է կամ տեղեկացման պարտավորությունը կատարել է սույն կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված հիմքերը վերանալուց հետո՝ համապատասխան գործողության կատարման համար սույն կանոններով սահմանված ժամկետում:

20. Ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումների ներկայացման համար սույն կանոններով սահմանված ժամկետը սույն կետով նախատեսված դեպքերում սկսում է գործել հետևյալ պահից (մինչև այդ պահն ընկած ժամանակահատվածում համարելով, որ առկա են եղել դիմելն անհնարին դարձնող հանգամանքներ, ինչը տուժողի կողմից լրացուցիչ ապացուցման ենթակա չէ՝)

1) տուժողի իրավահաջորդի համար ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու մասով՝ համապատասխան ժառանգության վկայագիրն ստանալու օրվանից, իսկ ժառանգության վկայագիրն ստանալու նպատակով դիմում ներկայացնելու համար օրենսդրությամբ նախատեսված ժամկետում համապատասխան դիմում չներկայացնելու դեպքում՝ այդ ժամկետի վերջին օրվանից,

2) ապահովագրական պատահարի գծով իրավասու պետական մարմնի կողմից վարույթ և (կամ) դատական գործընթաց իրականացվելու դեպքում՝ այդ վարույթի և (կամ) դատական գործընթացի գծով այնպիսի գործն ըստ էության լուծող կամ գործը կասեցնող ակտի ուժի մեջ մտնելու և տուժողի կողմից դրա ստանալու օրվանից, որով տուժողը կարող էր ակնկալել վնաս պատճառած անձի մեղավորության կամ մեղավորության ավելի բարձր աստիճանի հաստատումը՝ անկախ այն հանգամանքից, թե այդ ակտում մեղավորության հանգամանքին փաստացի անդրադարձ կատարվել է, թե՛ ոչ,

3) տուժողի մահվանից հետո ծնված նրա երեխայի համար որպես կերակրողին կորցրած անձ ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու մասով՝ երեխայի ծնվելու օրվանից,

4) տուժողի խնամքի ներքո գտնվող և նրա մահվանից հետո՝ 5 տարվա ընթացքում, անաշխատունակ դարձած անձի համար որպես կերակրողին կորցրած անձ ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու մասով՝ այդ անձին անաշխատունակ ճանաչելու օրվանից:

21. Սույն կանոններով սահմանված ծանուցումները, տեղեկացումները և ցանկացած այլ հաղորդակցումները հավաստող փաստաթղթերը և (կամ) նյութերը, ինչպես նաև սույն կանոնների համաձայն պայմանագրերի կնքման և հատուցման գործընթացում իրենց ներկայացված փաստաթղթերը և դրանց հիման վրա կազմված փաստաթղթերը Բյուրոյի, ՊԿԱ-ի և ԴՍԱ-ի մոտ պահպանվում են՝

1) գույքին պատճառված վնասներով հատուցումների դեպքում՝ հատուցման (տվյալ գործով վերջին հատուցման) վճարման ամսաթվից հետո՝ առնվազն 5 տարի ժամկետով,

2) անձնական վնասներով հատուցումների դեպքում՝ հատուցման (տվյալ գործով վերջին հատուցման) վճարման ամսաթվից հետո առնվազն 10 տարի ժամկետով,

3) այլ փաստաթղթերը՝ դրանց ներկայացման կամ կազմման ամսաթվից հետո՝ 5 տարի ժամկետով:

22. Ծանուցումները, տեղեկացումները և ցանկացած այլ հաղորդակցումները հավաստող փաստաթղթեր և (կամ) նյութեր են համարվում՝

1) ծանուցումը, տեղեկացումը և ցանկացած այլ հաղորդակցումն էլեկտրոնային փոստով ուղարկման դեպքում՝ համակարգչում և (կամ) փոստային սերվերում պահպանված՝ ուղարկված էլեկտրոնային ծանուցումը, որտեղ պետք է հստակ տեսանելի լինի, թե ում, երբ և ինչ տեղեկատվություն է ուղարկվել,

2) ծանուցումը, տեղեկացումը և ցանկացած այլ հաղորդակցումն ստորագրությամբ առձեռն հանձնվելու դեպքում՝ ստացման մասին հասցեատիրոջ ստորագրության նշումով ծանուցման մեկ օրինակը կամ պատճենը,

3) ծանուցումը, տեղեկացումը և ցանկացած այլ հաղորդակցումը պատվիրված նամակով ուղարկվելու դեպքում՝ տվյալ ծանուցման գծով ստացված հետպատասխան տեղեկացման կտրոնը,

4) ծանուցումը, տեղեկացումը և ցանկացած այլ հաղորդակցումը տվյալ անձի համար ինտերնետային կայքում ստեղծված համապատասխան բաժնում տեղադրելու դեպքում՝ ծանուցումն իրականացրած անձի սերվերի և (կամ) համակարգչի վրա ծանուցումը տեղադրելը, ընթերցելը և դրանց ժամկետները հավաստող լոգերը, իսկ սույն կանոնների 11-րդ կետի 4)-րդ ենթակետի «բ» պարբերությամբ նախատեսված դեպքերում՝ նաև հեռախոսային ձայնագրությունը,

5) ծանուցումը, տեղեկացումը և ցանկացած այլ հաղորդակցումը հեռախոսազանգով իրականացնելու դեպքում՝ տվյալ հեռախոսազանգի ամբողջական ձայնագրությունը: Սույն կանոններով նախատեսված ծանուցումների, տեղեկացումների և ցանկացած այլ հաղորդակցումների, ինչպես նաև ներկայացված փաստաթղթերի՝ սույն կանոններով նախատեսված ժամկետներում չպահպանելու բացասական հետևանքների ռիսկը կրում է տվյալ ծանուցումը, տեղեկացումը, ցանկացած այլ հաղորդակցումը և փաստաթուղթը պահպանելու պարտավորություն ունեցող անձը:

23. Սույն կանոններով նախատեսված այն դեպքերում, երբ ծանուցման պարտականություն ունեցող անձը համընկնում է ծանուցվող անձի հետ, այդ մասով ծանուցման պարտականությունը դադարում է:

24. Այն դեպքում, երբ սույն կանոնների համաձայն՝ Բյուրոյի կամ Ապահովագրողների կողմից ծանուցման ենթակա փաթեթում ներառված են լուսանկարներ և (կամ) տեսանյութեր, որոնք պարունակում են տվյալ գործընթացում

ներգրավված անձանցից բացի այլ ֆիզիկական անձանց վերաբերյալ ակնհայտ գաղտնիք պարունակող պատկերներ, ապա տվյալ մասը պետք է տեխնիկական եղանակով անհասանելի դարձվի հասցեատերերի համար:

25. ԱՊՊԱ ոլորտում կիրառվում են սույն կանոնների **Հավելված 1-ով** սահմանված հետևյալ տիպային ձևերը՝

Ձև 1	Ձև 1.1՝ Վկայագրի ձևը
	Ձև 1.2՝ Ապահովագրավճարի հերթական մասի վճարման և դրա չվճարման հետևանքների վերաբերյալ հիշեցում-ծանուցում
	Ձև 1.3՝ ԱՊՊԱ պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման արդյունքում վերադարձվող (վճարման ենթակա) ապահովագրավճարի հաշվարկ – ծանուցում
	Ձև 1.4՝ ԱՊՊԱ վճարման կտրոնը
	Ձև 1.5՝ ԱՊՊԱ պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման վերաբերյալ դիմում
Ձև 2	Ձև 2.1՝ Գույքին պատճառված վնասների գծով ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում
	Ձև 2.1.1՝ Վնասված գույքի առանձնացված գնահատում իրականացնելու վերաբերյալ դիմում
	Ձև 2.2՝ Անձնական վնասների գծով ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում
	Ձև 2.3՝ Ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում
	Ձև 2.4՝ Ապահովագրական հատուցման գործընթացը դադարեցնելու վերաբերյալ ծանուցում
	Ձև 2.5՝ Ապահովագրական հատուցում ստանալու համար ներկայացման ենթակա և դեռևս չներկայացված փաստաթղթերի ցանկ
	<b>Ձև 2.6՝ Ապահովագրական հատուցման գործընթացը կասեցնելու վերաբերյալ ծանուցում</b>
Ձև 3	Պատահարում կողմերի մեղավորության մասով նախնական նշումների վերաբերյալ համաձայնություն ստանալու վերաբերյալ հարցում
Ձև 4	Ձև 4.1՝ Առաջնային (լրացուցիչ) փորձաքննություն կատարելու վերաբերյալ պատվեր ( <i>պատվիրատուից փորձագետին</i> )
	Ձև 4.1.1՝ Առաջնային (լրացուցիչ) փորձաքննություն կատարելու վերաբերյալ պատվերին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում ( <i>պատվիրատուից փորձագետին</i> )
	Ձև 4.2՝ Կրկնակի փորձաքննություն կատարելու վերաբերյալ պատվեր ( <i>պատվիրատուից փորձագետին</i> )
	Ձև 4.2.1՝ Կրկնակի փորձաքննություն կատարելու վերաբերյալ պատվերին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում ( <i>պատվիրատուից փորձագետին</i> )
Ձև 5	Ձև 5.1՝ Պատահարի առաջացման պատճառների առաջնային (լրացուցիչ) փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացություն
	Ձև 5.1.1՝ Պատահարի առաջացման պատճառների կրկնակի փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացություն

	Ձև 5.2՝ Վնասների գնահատման առաջնային (լրացուցիչ) փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացություն
	Ձև 5.2.1՝ Վնասների գնահատման կրկնակի փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացություն
	Ձև 5.3՝ Վնասված գույքը գնության ներկայացնելու վերաբերյալ փորձագետից ծանուցում
Ձև 6	Փորձաքննության արդյունքների (անհնարինության) ծանուցում (փորձագետից պատվիրապահին)
Ձև 7	Ձև 7.1՝ Ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշում-ծանուցում (կիրառելի է Պարզեցված հատուցման գործընթացի դեպքում)
	Ձև 7.2՝ Ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշում-ծանուցում (կիրառելի է Ստանդարտ հատուցման հատուցման գործընթացի դեպքում)
	Ձև 7.3՝ Ապահովագրական հատուցումը մերժելու վերաբերյալ որոշում-ծանուցում
Ձև 8	Ձև 8.1՝ Լրացուցիչ փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ դիմում
	Ձև 8.2՝ Կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ դիմում
	Ձև 8.3՝ Կրկնակի (լրացուցիչ) փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում
	Ձև 8.4՝ Կրկնակի փորձաքննության դիմումն ստացված լինելու մասին ծանուցում
	Ձև 8.5՝ Գույքի վերանորոգման տարբերակ ընտրելու մասին դիմում
Ձև 9	Ձև 9.1՝ Կրկնակի (լրացուցիչ) փորձաքննության նշանակման (մերժման (չնշանակման)) վերաբերյալ ծանուցում (փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)
	Ձև 9.2՝ Կրկնակի փորձաքննության արդյունքների ծանուցում
Ձև 10	Ապահովագրական հատուցման վճարման վերաբերյալ ծանուցում ԴՍԱ-ից ՀՊԱ-ին (ՀՊԱ-ներին)
Ձև 11	Հայտարարություն տեղեկատվության ճշգրտման վերաբերյալ
Ձև 12	ԱՄՄՊ համակարգում օգտատիրոջ հաշվից օգտվելու վերաբերյալ պարտավորագիր (լրաց. է 02/03/2020թ թիվ 8-Լ)

26. Սույն գլխով նախատեսված բոլոր տիպային ձևերում արտացոլված՝

1) տեղեկությունների տրամադրումը և (կամ) փաստաթղթերի կցումը համարվում է սույն կանոններով նախատեսված պարտադիր պահանջ համապատասխան փաստաթուղթը ներկայացնող (ծանուցող) անձի համար, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն կանոններով կամ տվյալ տիպային ձևում,

2) բոլոր դաշտերը ենթակա են պարտադիր լրացման, ընդ որում՝ եթե կոնկրետ տողը կամ դաշտը նախատեսված է միայն կոնկրետ դեպքերում լրացման համար, ապա այդ տողը կամ դաշտը փաստաթղթում փաստացի արտացոլվում և լրացվում է միայն համապատասխան դեպքերում: Ապահովագրի, Ապահովագրված անձի և տուժողի՝ սույն կանոնների 13-րդ կետի 2-րդ ենթակետի համաձայն ուղարկված կամ ԱՄՄՊ համակարգի միջոցով ստեղծված կամ Բյուրոյի և Ապահովագրողների պատշաճ էլեկտրոնային

փոստի հասցեից ուղարկված կամ ԱՄՄՊ միջոցով Բյուրոյի և Ապահովագրողների միջև և (կամ) փորձագետների հետ փոխանակված փաստաթղթերի՝ ստորագրության համար նախատեսված դաշտերում կարող է արտացոլվել միայն տվյալ անձի անունը (անվանումը). նման փաստաթղթերը համարվում են տվյալ անձի (նրա անունից համապատասխան փաստաթուղթն ստորագրելու իրավասություն ունեցող անձի) կողմից փաստացի ստորագրված (ունեն նույն իրավական ուժը)՝ էլեկտրոնային փոստով ուղարկվելու (ԱՄՄՊ միջոցով ստեղծվելու և (կամ) փոխանցվելու) ուժով: Սույն ենթակետով նախատեսված փաստաթղթերի պաշտպանվածությունն ապահովելու նպատակով ԱՄՄՊ համակարգում թույլատրվում է միայն այն օգտատերերի գործունեությունը, որոնք ստորագրել են սույն կանոնների Ձև 12-ով սահմանված օրինակելի ձևին համապատասխան պարտավորագիր և դրանք ներկայացրել են համապատասխան Ապահովագրողին (Բյուրոյին), իսկ փորձագետները՝ Բյուրոյին: Բյուրոն կարող է սահմանել ԱՄՄՊ համակարգի էլեկտրոնային փոստի հասցեից ուղարկված և (կամ) ԱՄՄՊ համակարգի միջոցով ստեղծված փաստաթղթերի պաշտպանվածությանը, նշված համակարգի էլեկտրոնային փոստի հասցեից ուղարկված կամ դրա միջոցով ստեղծված լինելու փաստի հավաստմանը ներկայացվող տեխնիկական պահանջներ, ԱՄՄՊ համակարգի միջոցով փաստաթղթերն ստեղծող կամ ուղարկող (փոխանակող) անձանց կողմից այդ կապակցությամբ կատարվող հաստատումներին ներկայացվող պահանջներ: Նման պահանջները և, կիրառելիության դեպքում, դրանց ստուգման ուղեցույցը ներկայացվում են ԱՄՄՊ սպասարկող կազմակերպության կողմից և համաձայնեցվում Բյուրոյի գործադիր տնօրենի հետ, որից հետո հրապարակվում են Բյուրոյի պաշտոնական ինտերնետային կայքում, *(փոփ. և լրաց. է 02/03/2020թ թիվ 8-Լ)*

3) տեքստը կազմվում է համակարգչի առնվազն 10 տառաչափով՝ բացառությամբ տիպային օրինակներով նախատեսված տողատակի նշումների, որոնք պետք է լինեն առնվազն 8 տառաչափով:

27. Բյուրոն և Ապահովագրողներն իրենց պաշտոնական ինտերնետային կայքերում Word կամ Excell տարբերակով մշտապես ապահովում են ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացում սույն կանոններով նախատեսված այն տիպային ձևերի հրապարակումը՝ յուրաքանչյուրն իր մասով լրացված վավերապայմանների նշումով, որոնք ենթակա են լրացման և (կամ) ներկայացման Ապահովագրողների, Ապահովագրված անձանց և (կամ) տուժողների կողմից:

28. Ապահովագրողներն իրենց պաշտոնական ինտերնետային կայքերում մշտապես հրապարակում են իրենց հետ համագործակցող՝ առնվազն 3 վերանորոգող կազմակերպությունների ցանկը, որոնցից իրենք և իրենց հետ համագործակցող փորձագետներն օգտվում են սույն կանոններով նախատեսված գույքին պատճառված վնասների գնահատման և այդ վնասների վերականգնման կազմակերպման գործընթացներում՝ հնարավորություն ընձեռելով Ապահովագրողներին ԱՊՊԱ պայմանագրեր կնքելուց առաջ ծանոթանալ իրենց կողմից նախընտրած Ապահովագրողի հետ համագործակցող վերանորոգող կազմակերպությունների ցանկին և այդ տեղեկատվությունը հաշվի առնել Ապահովագրողի ընտրություն իրականացնելիս: *(փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)*

29. Սույն կանոններով նախատեսված՝ ծանուցվող անձանց գործողությունների և իրավունքների ուղեցույցը հաստատվում է Բյուրոյի գործադիր տնօրենի կողմից՝ հիմք ընդունելով Օրենքով, այլ իրավական ակտերով և Բյուրոյի կանոններով նախատեսված

կարգավորումները: Սույն կետում նշված ուղեցույցը մշտապես հրապարակվում է Բյուրոյի և Ապահովագրողների պաշտոնական ինտերնետային կայքերում:

30. Բյուրոն, Ապահովագրողները և փորձագետներն ԱՊՊԱ ոլորտում իրավունք չունեն օգտագործել սույն գլխով նախատեսված տիպային ձևերից տարբերվող ցանկացած այլ փաստաթղթեր՝ անկախ դրանց օգտագործման նպատակից, իսկ օգտագործվելու դեպքում այդպիսի փաստաթղթերը որևէ իրավական հետևանք չեն առաջացնում, բացառությամբ սույն կանոնների 31-րդ կետով նախատեսված դեպքերից:

31. Բյուրոն, Ապահովագրողները և փորձագետներն ԱՄՄՊ միջոցով միմյանց միջև հաղորդակցվելիս սույն գլխով նախատեսված տիպային ձևերը կարող են փոխարինել այդ հարթակներով նախատեսված համապատասխան գործողություններով և (կամ) ծանուցումներով, եթե այդ ձևերը նախատեսված չեն այլ անձանց հետագա ծանուցման համար:

32. ՊԿԱ-ն, ԴՍԱ-ն կամ ՀՊԱ-ն Ապահովադրից, Ապահովագրված անձից կամ տուժողից սույն գլխով նախատեսված ձևերից տարբերվող ձևերով դիմումներ ստանալու դեպքում պարտավոր են 1 օրվա ընթացքում տեղեկացնել վերջինին համապատասխան դիմումը ընդունված չհամարելու և սահմանված ձևով ներկայացնելու անհրաժեշտության մասին՝ կցելով համապատասխան դիմումի տիպային օրինակը: (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

33. Սույն կանոնների համաձայն Ապահովադիրներին, Ապահովագրված անձանց և տուժողներին վճարման ենթակա ապահովագրական հատուցումները, վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարները, կրկնակի փորձաքննության վճարների մասով վերադարձման ենթակա գումարները, ինչպես նաև ԱՊՊԱ պայմանագրերի սպասարկման գործընթացում առաջացած ցանկացած այլ վճարումները (գումարի վերադարձները) կատարվում են հետևյալ կարգով.

1) եթե վճարումը պետք է կատարվի համապատասխան ԱՊՊԱ պայմանագրում նշված Ավտոտրանսպորտային միջոցի գծով տվյալ պայմանագրով Ապահովադիր հանդիսացող անձին, ապա գումարը փոխանցվում է.

ա. Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոցի դեպքում՝ այդ պայմանագրի Վկայագրում նշված՝ Ապահովադրի բանկային հաշվեհամարին (սույն կանոններով նախատեսված պայմանների առկայության դեպքում՝ Ապահովադրին պատկանող բանկային քարտի համարին), իսկ դրանում բանկային հաշվեհամար (բանկային քարտի համար) նշված չլինելու դեպքում՝ Հայաստանի Հանրապետությունում Ապահովադրի հաշվառման մարզում առնվազն մեկ մասնաճյուղ ունեցող և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից գումարի վճարման հնարավորությամբ օժտված որևէ առևտրային բանկում վճարում կատարող Բյուրոյի կամ Ապահովագրողի կողմից բացված հաշվեհամարին՝ Ապահովադրի անվան (անվանման) և անձը հաստատող փաստաթղթի (ՀՎՀՀ-ի) նշումով և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից Ապահովադրին վճարելու հանձնարարականով,

բ. Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում չհաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոցի դեպքում՝ համապատասխան գործընթացի շրջանակներում տվյալ անձի կողմից ներկայացված դիմումում նշված բանկային հաշվեհամարին, դրա բացակայության դեպքում՝ Հայաստանի Հանրապետությունում Ապահովադրի հաշվառման մարզում (եթե Ապահովադիրը հաշվառված է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում) առնվազն մեկ մասնաճյուղ ունեցող և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից գումարի

վճարման հնարավորությամբ օժտված որևէ առևտրային բանկում վճարում կատարող Բյուրոյի կամ Ապահովագրողի կողմից բացված հաշվեհամարին՝ Ապահովադրի անվան (անվանման) և անձը հաստատող փաստաթղթի (<ՎՀՀ-ի) նշումով և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից Ապահովադրին վճարելու հանձնարարականով,

2) սույն կետի 1-ին ենթակետով չնախատեսված դեպքերում գումարը փոխանցվում է համապատասխան գործընթացի շրջանակներում տվյալ անձի կողմից ներկայացված դիմումում նշված բանկային հաշվեհամարին, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ Հայաստանի Հանրապետությունում տվյալ անձի հաշվառման մարզում (եթե Ապահովադիրը հաշվառված է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում) առնվազն մեկ մասնաճյուղ ունեցող և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից գումարի վճարման հնարավորությամբ օժտված որևէ առևտրային բանկում վճարում կատարող Բյուրոյի կամ Ապահովագրողի կողմից բացված հաշվեհամարին՝ ստացող անձի անվան (անվանման) և անձը հաստատող փաստաթղթի (<ՎՀՀ-ի) նշումով և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից ստացող անձին վճարելու հանձնարարականով:

34. Եթե սույն կանոնների 33-րդ կետով նախատեսված եղանակով գումարը վճարելուց հետո գումարը վճարած Բյուրոյին կամ Ապահովագրողին ներկայացվում են ապացույցներ՝ առ այն, որ անձը, ում անվամբ կատարվել է վճարումը, վճարելու պահի դրությամբ մահացած (վերակազմակերպված) է եղել, ապա համապատասխան գումարը ենթակա է վճարման այդ անձի իրավահաջորդին, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արդեն վճարված գումարը փաստացի ստացվել է որևէ երրորդ անձի կողմից:

### **ԳԼՈՒԽ 3. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՈՂՄԵՐԸ**

35. ԱՊՊԱ պայմանագրի կողմեր են համարվում Վկայագրի համապատասխան դաշտերում նշված Ապահովագրողը և Ապահովադիրը: Սույն կանոնների և Վկայագրի դրույթներն ու պահանջները պարտադիր են պայմանագրի կողմերի համար: Այն դեպքում, երբ Ապահովադիրն Ավտոտրանսպորտային միջոցը վարման է հանձնում այլ անձի, ապա Ապահովադիրը պարտավոր է վերջիններին տեղեկացնել սույն կանոններով նախատեսված պարտավորությունների անվերապահ կատարման մասին: Նման պարտավորությունների չկատարման առնչությամբ ապահովագրական հատուցումների հետ կապված բացասական հետևանքների պատասխանատվությունը կրում է Ապահովադիրը՝ բացառությամբ Օրենքով նախատեսված դեպքերի:

### **ԳԼՈՒԽ 4. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԱՌԱՐԿԱՆ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՕՔՅԵԿՏԸ**

36. ԱՊՊԱ պայմանագրով ապահովագրության օբյեկտ են համարվում Ապահովադրի (Ապահովագրված անձի) այն գույքային շահերը, որոնք կապված են Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործումից բխող Ապահովադրի (Ապահովագրված անձի) քաղաքացիական պատասխանատվության հետ, որն առաջանում է Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործումից տուժողին կամ նրա գույքին պատճառված Օրենքով և սույն կանոններով սահմանված վնասների գծով:

### **ԲԱԺԻՆ 2. ԱՊՊԱ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՆՔՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

### **ԳԼՈՒԽ 5. ԱՊՊԱ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՆՔՄԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ**

37. ԱՊՊԱ պայմանագրերը կնքվում են անձի բանավոր կամ գրավոր դիմումի (պահանջի)՝ ներառյալ համապատասխան էլեկտրոնային միջավայրում կատարված հարցման համաձայն և Օրենքի և սույն կանոնների շրջանակներում նրա համար

նախընտրելի պայմաններով, բացառությամբ ապահովագրավճարի վճարման կարգին և ժամկետին վերաբերող պայմանի, որը համաձայնեցվում է կողմերի միջև: Ապահովագրողները պարտավոր են անձի պահանջը և սույն կանոններով նախատեսված փաստաթղթերն ու տեղեկություններն ստանալուց անմիջապես հետո, բայց ոչ ուշ, քան՝ մինչև հինգ Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրության պայմանագրի կնքման դեպքում 1 օրվա ընթացքում, իսկ հինգ և ավելի Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրության պայմանագրերի կնքման դեպքում՝ 3 օրվա ընթացքում, վերջինիս հետ կնքել ԱՊՊԱ պայմանագիր կամ 2 օրվա ընթացքում գրավոր պատասխանել մերժման մասին՝ նշելով նաև մերժման հիմնավորումները:

38. Ապահովագրողները պարտավոր են Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի Հանրապետության տարածքում գրանցված՝ իրենց անունից ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական միջնորդային գործունեություն իրականացնելու իրավունք ունեցող առևտրային բանկերի և «Հայփոստ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ ցանցային վաճառքներ կազմակերպող ապահովագրական գործակալներ) հետ ունենալ գրավոր համաձայնություն հետևյալի վերաբերյալ.

1) տվյալ ապահովագրական գործակալը պարտավոր է ցանկացած այլ Ապահովագրողի կողմից պահանջ ներկայացվելու դեպքում նրա հետ կնքել ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական միջնորդային գործունեության իրականացման պայմանագիր,

2) տվյալ ապահովագրական գործակալը պարտավոր է ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքել Ապահովագրողի նախընտրած Ապահովագրողի անունից, եթե վերջինի հետ ունի ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական միջնորդային գործունեության իրականացման պայմանագիր:

39. Ապահովագրական գործակալի կողմից սույն կանոնների 38-րդ կետով սահմանված որևէ պահանջի խախտման դեպքում Ապահովագրողները պարտավոր են Բյուրոյի հետ համաձայնեցված կարգով դադարեցնել տվյալ ապահովագրական գործակալի հետ կնքված պայմանագիրը՝ ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական միջնորդային գործունեության իրականացման մասով:

40. ԱՊՊԱ պայմանագրերը կարող են կնքվել՝

1) Ապահովագրողների կողմից անձամբ կամ իրենց կողմից լիազորված անձանց (ներառյալ ապահովագրական գործակալների) միջոցով, կամ՝

2) սույն կանոններով նախատեսված կարգով և դեպքերում՝ Ապահովագրողի կողմից առցանց էլեկտրոնային ցանկացած եղանակով՝ ներառյալ ինտերնետային կայքի, վճարային համակարգերի, տերմինալների միջոցով և բջջային հավելվածներով (այսուհետ՝ առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքում): Ընդ որում՝ առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքվող պայմանագրերը համարվում են առանց ապահովագրական գործակալի միջնորդության կնքված պայմանագրեր:

41. Ապահովագրողի կողմից պատշաճ լիազորված անձի՝ ներառյալ ապահովագրական գործակալի հետ կնքված, ինչպես նաև առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքված ԱՊՊԱ պայմանագիրն Ապահովագրողի տեսանկյունից բոլոր դեպքերում համարվում է տվյալ Ապահովագրողի հետ պատշաճ կնքված ԱՊՊԱ պայմանագիր, և Ապահովագրողի լիազորված անձի կողմից իր լիազորությունների շրջանակն անցնելու, զեղծարարության, պայմանագիրն ԱՄՄԴ-ի միջոցով չկնքվելու կամ ցանկացած պատճառով փաստացի չհաշվառվելու և նմանատիպ այլ հանգամանքների բացասական հետևանքների ռիսկը կրում է Ապահովագրողը,



բացառությամբ սույն կանոնների 47-րդ կետի համաձայն Ապահովադրի վրա դրված ռիսկերի:

42. Վկայագրի ձևը և հավելվածը, իսկ սույն կանոններով նախատեսված դեպքերում և կարգով կանխիկի ընդունման վճարային տերմինալների միջոցով ԱՊՊԱ պայմանագիրն առցանց էլեկտրոնային տարբերակով կնքվելու դեպքում՝ տրամադրվող ԱՊՊԱ վճարման կտրոնի ձևը սահմանված են սույն կանոնների **Հավելված 1-ով (Ձև 1.1՝** Վկայագրի ձևը և հավելվածը, **Ձև 1.4՝** ԱՊՊԱ վճարման կտրոնը): Վկայագիրը կազմելու տեխնիկական պահանջները և Վկայագիրը լրացնելու հրահանգը, ԱՊՊԱ վճարման կտրոնը լրացնելու հրահանգը, ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման ժամանակ պահանջվող փաստաթղթերի և տեղեկությունների ցանկը, ինչպես նաև ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ համաձայնագրի ձևը սահմանված են սույն կանոնների **Հավելված 2-ով (Հավելված 2.1՝** Վկայագիրը կազմելու տեխնիկական պահանջները և Վկայագիրը լրացնելու հրահանգը, **Հավելված 2.1.1՝** ԱՊՊԱ վճարման կտրոնը լրացնելու հրահանգը, **Հավելված 2.2՝** ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար Ապահովադրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերի և տեղեկությունների ցանկը, **Հավելված 2.3՝** ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ համաձայնագրի ձևը): Ապահովագրողին (ներառյալ իր լիազորված անձի կամ ապահովագրական գործակալի միջոցով) արգելվում է ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքելու համար իրեն դիմած անձից պահանջել **Հավելված 2.2-ով** չնախատեսված տեղեկություններ կամ փաստաթղթեր կամ այդպիսի տեղեկությունների (փաստաթղթերի) ներկայացումը համարել ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման նախապայման կամ այդպիսի տեղեկությունների (փաստաթղթերի) չներկայացման հիմնավորմամբ ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքել Ապահովադրի վիճակը վատթարացնող պայմաններով:

43. Վկայագրի դաշտերը լրացվում են սույն կանոններով նախատեսված՝ Ապահովադրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում ներառված և Ապահովադրի կողմից ներկայացված (հայտարարված) տեղեկությունների հիման վրա: ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար սույն կանոններով նախատեսված՝ Ապահովադրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում ներառված տեղեկությունները, ինչպես նաև ապահովագրավճարի հաշվարկման համար անհրաժեշտ այլ տեղեկատվությունը ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման գործընթացում իրական ժամանակի ռեժիմում ստացվում են ԱՄՄՊ-ի միջոցով, եթե վերջինն ինտեգրված է այլ համապատասխան տեղեկատվական համակարգերի հետ, այդ համակարգերը ներառում են պահանջվող համապատասխան տեղեկատվությունը, և ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին առկա չեն տեխնիկական խոչընդոտներ նշված տվյալների ստացման համար: Ընդ որում, նման դեպքերում Ապահովագրողը ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար պարտավոր է հիմք ընդունել ԱՄՄՊ-ի միջոցով ստացված տվյալները՝ անկախ Ապահովադրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում արտացոլված տեղեկությունների հետ դրանց անհամապատասխանության հանգամանքից: Բոլոր դեպքերում, որպես Ապահովադրի Բոնուս-Մալուս դաս հիմք է ընդունվում ԱՄՄՊ-ից ստացված տեղեկատվությունը: **Եթե ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին ԱՄՄՊ-ում առկա են տեխնիկական խոչընդոտներ ինտեգրված այլ համապատասխան տեղեկատվական համակարգերում առկա արդիական տվյալների ստացման համար, ապա ԱՄՄՊ-ի կողմից ներկայացվում է համապատասխան խոչընդոտների առկայության վերաբերյալ տեղեկատվություն, իսկ ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքվում է բացառապես, եթե Ապահովադրի և Ապահովագրողի կողմից հանդես եկող անձի (առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագրերի**

կնքման դեպքերում միայն Ապահովադրի) կողմից հաստատվում է, որ ԱՄՄՊ-ում արտացոլված տեղեկատվությունը համապատասխանում է Ապահովադրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում առկա տեղեկատվությանը: (լրաց. է 30/06/2020թ թիվ 22-Լ)

*\* Կարմիր գունավորմամբ նշված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրառվելու է:*

44. ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքվում է Ապահովադրի համար նախընտրելի՝ Օրենքով թույլատրված ժամկետով, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում չհաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոցների համար կնքվող ԱՊՊԱ պայմանագրերի, որոնք կարող են կնքվել նվազագույնը տասն օր ժամկետով: (սույն կետով նախատեսված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրառվելու է:)

45. ԱՄՄՊ համակարգում Վկայագրին կցվում են Ապահովադրի կողմից ներկայացված և սույն կանոններով նախատեսված այն փաստաթղթերի լուսապատճենները, որոնք հիմք են հանդիսացել Վկայագրի համապատասխան դաշտերի լրացման համար: Սույն կետով սահմանված պահանջը չի տարածվում առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքվող ԱՊՊԱ պայմանագրերի վրա, ինչպես նաև այն պայմանագրերի վրա, որոնց Վկայագրում տեղեկատվության լրացման համար հիմք են հանդիսացել սույն կանոններով սահմանված կարգով ԱՄՄՊ-ից ինքնաշխատ ստացված տվյալները (համապատասխան տվյալների մասով), որոնց դեպքում համապատասխան փաստաթղթերի լուսապատճենները չեն կցվում:

46. ԱՊՊԱ պայմանագիրը կարող է կնքվել առցանց էլեկտրոնային եղանակով, եթե բավարարված են հետևյալ պայմանները միաժամանակ՝

1) ~~ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքվում է անձամբ Ապահովադրի կողմից,~~

2) առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման հնարավորություններն Ապահովագրողի կողմից սահմանափակված չեն Օրենքով և սույն կանոններով նախատեսված Ապահովադրիների և ավտոտրանսպորտային միջոցների որևէ խմբի, ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործման նպատակի, պայմանագրի գործողության ժամկետի և ապահովադրի համար նախընտրելի ցանկացած այլ պայմանով կնքման համար՝ բացառությամբ ապահովագրավճարի վճարման կարգին և ժամկետին վերաբերող պայմանի,

3) ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար Ապահովադրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում ներառված և ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար անհրաժեշտ տեղեկությունները կարող են ստացվել ԱՄՄՊ-ի միջոցով՝ ներառյալ վերջինին ինտեգրված այլ համապատասխան տեղեկատվական համակարգերից այդ տվյալների ստացման միջոցով: Սույն ենթակետով նախատեսված պայմանը չի տարածվում այն Ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ կնքվող ԱՊՊԱ պայմանագրերի վրա, որոնք հաշվառված չեն Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում:

47. ԱՊՊԱ պայմանագիրն առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքվելու դեպքում սույն կանոններով ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար նախատեսված փաստաթղթերը չեն ներկայացվում ՊԿԼ-ին, և դրանց տիրապետելու և այդ տվյալներն առցանց մուտքագրելու միջոցով Օրենքի համաձայն Ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքելու իրավասություն ունենալու համապատասխան հիմքերի առկայության, ինչպես նաև մուտքագրվող տվյալների՝ իրականությանը համապատասխանելու համար պատասխանատվությունը (բացասական հետևանքների

նիսկը) կրում է Ապահովադիրը: Ընդ որում, առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքված ԱՊՊԱ պայմանագիրը բոլոր դեպքերում համարվում է անձամբ Ապահովադիրի կողմից կնքված՝ անկախ այն հանգամանքից, թե համապատասխան տվյալները փաստացի ում կողմից է մուտքագրվել, կամ պայմանագրի դիմաց վճարումն ում կողմից է կատարվել:

48. Վկայագրի էլեկտրոնային տարբերակը ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահից անմիջապես հետո, բայց ոչ ուշ, քան 10 րոպեի ընթացքում ուղարկվում է Ապահովադիրի պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեին, իսկ կանխիկի ընդունման վճարային տերմինալների միջոցով ԱՊՊԱ պայմանագիրն առցանց էլեկտրոնային տարբերակով կնքվելու դեպքում կնքման պահին անձին տերմինալի միջոցով տրամադրվում է նաև սույն կանոններով նախատեսված ԱՊՊԱ վճարման կտրոն: Ընդ որում՝ ԱՊՊԱ պայմանագիրն առցանց էլեկտրոնային տարբերակով կնքվելու դեպքում պայմանագրի կնքման պահ է համարվում համապատասխան էլեկտրոնային միջավայրում գործարքի հաստատման մասին հաղորդագրության արտացոլման պահը: (փոփ. է 02/03/2020 թիվ 8-Լ և 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

49. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքումից հետո Վկայագրի հետ միասին Ապահովադիրին (նրա կողմից լիազորված անձին) տրվում է Բյուրոյի կայքում հրապարակված համաձայնեցված հայտարարագրի նմուշը: Առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքելու դեպքում համաձայնեցված հայտարարագրի էլեկտրոնային տարբերակն ուղարկվում է Ապահովադիրի պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեին՝ Վկայագրի էլեկտրոնային տարբերակի հետ միասին: Ապահովադիրը (նրա կողմից լիազորված անձը) իրավունք ունի պայմանագրի գործողության ընթացքում ցանկացած ժամանակ դիմել իր ՊԿԱ-ին (գլխամասային գրասենյակ կամ մասնաճյուղեր կամ նրա ցանկացած ապահովագրական գործակալին)՝ համաձայնեցված հայտարարագրի թղթային նմուշ ստանալու նպատակով: Բոլոր դեպքերում ցանկացած անձ համաձայնեցված հայտարարագրի նմուշը կարող է ներբեռնել Բյուրոյի պաշտոնական կայքից: Բյուրոն իր կայքում մշտապես ապահովում է համաձայնեցված հայտարարագրի նմուշի և դրա լրացման հրահանգի հրապարակումը: (փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

50. ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխություններ և (կամ) լրացումներ կատարվում են ՊԿԱ-ի և Ապահովադիրի միջև **Հավելված 2.3**-ով սահմանված ձևով համաձայնագիր կնքելու միջոցով, որի նկատմամբ, կիրառելիության դեպքում, տարածվում են ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման նկատմամբ սահմանված պահանջները, բացառությամբ առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքմանը վերաբերող դրույթների: Ընդ որում, կնքված ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխման ենթակա չէ Ապահովադիրը և ՊԿԱ-ն, իսկ 2018 թվականի փետրվարի 14-ին և դրանից հետո կնքված պայմանագրերի գծով՝ նաև պայմանագրի գործողության ժամկետը: **Այն դեպքում, երբ Ավտոտրանսպորտային միջոցի հաշվառման համարանիշի փոփոխության մասին ՊԿԱ-ն տեղեկատվություն է ստանում ԱՄՄՊ-ի միջոցով, նշված փոփոխությամբ պայմանավորված՝ ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխության կատարումը համարվում է պայմանագրի կողմերի միջև գրավոր համաձայնեցված ՊԿԱ-ի՝ փոփոխության փաստացի տիրապետելու և համաձայնագրի էլեկտրոնային տարբերակը սահմանված կարգով Ապահովադիրին ծանուցելու պահից:**

\* Կարմիր գունավորմամբ նշված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրառվելի:

## **ԳԼՈՒԽ 6. ԱՊԱՆՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐ, ԱՊԱՆՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐ, ԱՊԱՆՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԻ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ**

51. ԱՊՊԱ պայմանագրի համաձայն՝ ապահովագրական պատահար (ԱՊՊԱ պատահար) է համարվում Ապահովադրի և (կամ) Ավտոտրանսպորտային միջոցն (միջոցներն) օրինական հիմքերով տիրապետող այլ անձի (անձանց) կողմից տվյալ պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի Հանրապետության տարածքում Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման հետևանքով տուժող անձին (անձանց) հետևյալ վնասների պատճառումը.

1) անձնական վնասներ, որոնք ներառում են տուժողի առողջությանը պատճառված վնասները և դրանց հետևանքով կորցրած աշխատավարձը (եկամուտները), ինչպես նաև տուժողի մահը,

2) գույքին պատճառված վնասներ, որոնք ներառում են տուժողի ավտոտրանսպորտային միջոցի վնասվածքը, ոչնչացումը կամ կորուստը, տուժողին պատկանող այլ գույքի վնասվածքը, ոչնչացումը կամ կորուստը, ինչպես նաև վնաս պատճառող Ավտոտրանսպորտային միջոցին կամ դրա կցորդին (կիսակցորդին) կցված կամ դրանց մեջ (վրա) գտնվող և սեփականության իրավունքով տուժողին պատկանող գույքին պատճառված վնասվածքը, ոչնչացումը կամ կորուստը:

52. ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության ընթացքում Ապահովադիրը պարտավոր է ՊԿԱ-ին ոչ ուշ, քան 10 օրվա ընթացքում, իսկ ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման նպատակի փոփոխման վերաբերյալ՝ նախապես, հայտնել ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքելիս սույն կանոններով նախատեսված՝ Ապահովադրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում ներառված և (կամ) Ապահովադրի կողմից ներկայացված (հայտարարված) այն տեղեկություններում կատարված փոփոխությունների մասին, որոնք հիմք են ընդունվել ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար, եթե այդ փոփոխությունները կարող են որակապես ազդել ապահովագրական ռիսկի մեծացման վրա: Ընդ որում, սույն գլխի իմաստով՝ ապահովագրական ռիսկի մեծանալու վրա որակապես ազդող փոփոխություններ են համարվում այն փոփոխությունները, որոնց պայմաններում ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման դեպքում ենթակա կլիներ վճարման ավելի բարձր ապահովագրավճար: ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության ընթացքում Ապահովադիրը պարտավոր է ՊԿԱ-ին սույն կետում նախատեսված ժամկետում հայտնել նաև Ավտոտրանսպորտային միջոցի հաշվառման համարանիշի փոփոխության մասին և ՊԿԱ-ի հետ կնքել Վկայագրում փոփոխություն կատարելու վերաբերյալ համաձայնագիր, **բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան փոփոխության մասին տեղեկատվությունը ՊԿԱ-ն ստացել է ԱՄՄԴ-ի միջոցով, և նշված համաձայնագրի էլեկտրոնային տարբերակը սահմանված կարգով ծանուցել է Ապահովադրին:**

*\* Կարմիր գունավորմամբ նշված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրառվելի:*

53. Բոլոր դեպքերում ապահովագրական ռիսկի մեծանալու կամ նվազելու վրա որակապես ազդող փոփոխություն չի համարվում ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության ընթացքում Ապահովադրի Բոնուս-Մալուս դասի փոփոխությունը:

54. Ապահովագրական ռիսկի փոփոխման վրա որակապես ազդող փոփոխության մասին տեղեկացված ՊԿԱ-ն կամ Ապահովադիրն իրավունք ունեն միմյանցից պահանջելու Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի, Օրենքի և սույն կանոնների շրջանակներում փոփոխել Վկայագրի պայմանները կամ ճշգրտել ապահովագրավճարի չափն ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության մնացած ժամանակահատվածի համար:

55. Ապահովադրի կողմից սույն գլխով սահմանված տեղեկացման պարտականությունը պատշաճ կերպով չկատարվելու դեպքում փոփոխված հանգամանքները համարվում են առկա ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքելու պահից, որոնց մասին սուտ տեղեկություններ հայտնած Ապահովադիրը կրում է սույն կանոններով նախատեսված պատասխանատվությունը:

#### **ԳԼՈՒԽ 7. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐ ՉՀԱՄԱՐՎՈՂ ԴԵՊՔԵՐԸ, ՉՀԱՏՈՒՑՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐԻ ՉԱՓԸ**

56. ԱՊՊԱ պատահար չեն համարվում և ԱՊՊԱ պայմանագրի շրջանակներում ենթակա չեն հատուցման Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման հետևանքով հետևյալ վնասների պատճառումը՝

1) անհաղթահարելի ուժի (ֆորս մաժոր) հետևանքով առաջացած պատահարի արդյունքում պատճառված վնասները,

2) ահաբեկչական, ռազմական գործողությունների, խռովությունների կամ զանգվածային անկարգությունների հետևանքով առաջացած պատահարի արդյունքում պատճառված վնասները,

3) վտանգավոր թափոնների տեղափոխման ժամանակ պատճառված վնասները, եթե դրանք կապված են բացառապես վտանգավոր թափոնների հետ,

4) տուժողի դիտավորության հետևանքով տվյալ տուժողին պատճառված վնասները,

5) պետական սեփականություն համարվող բուսական կամ կենդանական աշխարհին, օդին, մակերևութային կամ ստորգետնյա ջրերին, ընդերքին պատճառված վնասները,

6) արվեստի գործերին, թանկարժեք զարդերին, քարերին կամ մետաղներին պատճառված վնասները,

7) բեռների փոխադրման պայմանագրով փոխադրվող բեռներին պատճառված վնասները,

8) օրենքով նախատեսված այլ վնասներ:

57. Ապահովագրական պատահարի ժամանակ տվյալ ԱՊՊԱ պայմանագրով տուժող չեն համարվում և դրա շրջանակներում ապահովագրական հատուցում ստանալու իրավունքից չեն օգտվում՝

1) Ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատերը և պատահարի պահին այն տիրապետող այլ անձը, ինչպես նաև Ապահովադիրը,

2) անձինք, ովքեր գտնվել են հափշտակված կամ առանց հափշտակության նպատակի ապօրինաբար տիրացած Ավտոտրանսպորտային միջոցի մեջ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ անձինք տեղյակ չեն եղել, որ Ավտոտրանսպորտային միջոցը հափշտակված կամ առանց հափշտակության նպատակի ապօրինաբար տիրացած է եղել, կամ Ավտոտրանսպորտային միջոցի մեջ գտնվել են իրենց կամքին հակառակ.

3) Ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատիրոջ կամ օրինական հիմքով այն տիրապետող այլ անձի ընտանիքի անդամները՝ գույքին պատճառված վնասների մասով:

58. ԱՊՊԱ ոլորտում չհատուցվող գումարի չափը 0 ՀՀ դրամ է:

#### **ԳԼՈՒԽ 8. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐԸ**

59. Ապահովագրական գումարը ապահովագրական պատահարի դեպքում Ապահովագրողի կողմից տուժողին կամ Օրենքով և (կամ) սույն կանոններով նախատեսված դեպքերում այլ անձանց վճարման ենթակա ապահովագրական հատուցման առավելագույն չափն է:

60. ԱՊՊԱ պայմանագրով մեկ Ավտոտրանսպորտային միջոցի հետ կապված ապահովագրական գումարը մեկ ապահովագրական պատահարի հետևանքով յուրաքանչյուր տուժողին պատճառված վնասների գծով կազմում է՝

1) անձնական վնասների համար՝ երեք միլիոն երեք հարյուր հազար ՀՀ դրամ,

2) գույքին պատճառված վնասների համար՝ մեկ միլիոն ութ հարյուր հազար ՀՀ դրամ:

61. ԱՊՊԱ պայմանագրով մեկ ապահովագրական պատահարի հետևանքով բոլոր տուժողներին պատճառված վնասների հանրագումարի գծով ապահովագրական գումարը կազմում է՝

1) անձնական վնասների համար՝ երեսուներեք միլիոն ՀՀ դրամ,

2) գույքին պատճառված վնասների համար՝ տասնութ միլիոն ՀՀ դրամ՝ բացառությամբ մեկ ապահովագրական պատահարի հետևանքով յուրաքանչյուր ավտոտրանսպորտային միջոցին և այդ ավտոտրանսպորտային միջոցին կամ դրա կցորդին (կիսակցորդին) կցված կամ դրանց մեջ (վրա) գտնվող՝ այլ անձանց պատկանող գույքին պատճառված վնասների, որոնց հանրագումարի գծով ապահովագրական գումարը մեկ ապահովագրական պատահարի հետևանքով կազմում է մեկ միլիոն ութ հարյուր հազար ՀՀ դրամ:

62. Պատահարի հետևանքով տուժողների վնասներն ապահովագրական գումարը գերազանցելու դեպքում հատուցվող գումարը տուժողների միջև բաշխվում է Օրենքով սահմանված կարգով:

63. Բյուրոյի անունից իրականացվող հատուցումների գործընթացում ապահովագրական գումարը սահմանված է Օրենքով: (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

64. Ապահովագրական գումարը պայմանագրի գործողության ընթացքում ենթակա չէ նվազեցման՝ անկախ այդ ընթացքում ապահովագրական պատահարների դիմաց վճարված ապահովագրական հատուցումների ծավալից և քանակից:

## **ԳԼՈՒԽ 9. ԱՊՊԱ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ**

65. ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրավճարների հաշվարկման մեթոդաբանությունը՝ ներառյալ հիմնական և բազային ապահովագրավճարների նվազագույն և առավելագույն սահմանաչափերը, ռիսկայնության գործակիցների թույլատրելի արժեքները, Բոնուս-Մալուս համակարգի կիրառման կարգը, Բոնուս-Մալուս գործակիցների մեծությունները և Ապահովագրողների կողմից ապահովագրավճարի սահմանման և դրա կիրառման գործընթացի նկատմամբ նվազագույն պահանջները սահմանված են սույն կանոնների **Հավելված 3**-ով:

## **ԳԼՈՒԽ 10. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

66. Ապահովագրավճարը վճարվում է Վկայագրում նշված չափով և ժամկետներում:

67. Ապահովագրավճարի վճարման եղանակը՝ միանվագ կամ տարաժամկետ (վերջինի դեպքում՝ նաև վճարման նվազագույն պարբերականությունը և չափերը) որոշվում և Վկայագրում ամրագրվում են Ապահովադրի և ՊԿԱ-ի փոխադարձ

համաձայնությամբ: Ընդ որում, ֆիզիկական անձ Ապահովադիրների հետ կնքվող ԱՊՊԱ պայմանագրերով ապահովագրավճարն ամբողջությամբ պետք է փաստացի վճարվի ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին:

68. Վկայագրով սահմանված ապահովագրավճարի վճարումը կարող է կատարվել՝

1) կանխիկ կերպով՝

ա. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին վճարվող ապահովագրավճարը (դրա առաջին մասը) ՊԿԱ-ի գրասենյակում համապատասխան աշխատակցին կամ ՊԿԱ ապահովագրական գործակալին անմիջապես վճարելու (գումարը նրան հանձնելու) միջոցով, ինչպես նաև առցանց էլեկտրոնային եղանակով՝ վճարային տերմինալների միջոցով վճարում կատարելու միջոցով,

բ. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքումից հետո՝ Վկայագրով նախատեսված ժամկետներում, վճարվող ապահովագրավճարը (դրա առաջին կամ հետագա մասերը) Վկայագրում կամ ՊԿԱ-ի կողմից ներկայացված վճարման հաշվում նշված բանկային հաշվին վճարելու կամ ՊԿԱ-ի դրամարկղ վճարելու միջոցով,

2) անկանխիկ կերպով՝

ա. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին վճարվող ապահովագրավճարը (դրա առաջին մասը) առցանց եղանակով ինտերնետային կայքի, վճարային համակարգերի կամ բջջային հավելվածների միջոցով վճարումներ կատարելու միջոցով,

բ. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքումից հետո՝ Վկայագրով նախատեսված ժամկետներում, վճարվող ապահովագրավճարը (դրա առաջին կամ հետագա մասերը) Վկայագրում կամ ՊԿԱ-ի կողմից ներկայացված վճարման հաշվում նշված բանկային հաշվին փոխանցում կատարելու միջոցով:

69. Սույն կանոնների 68-րդ կետի 1-ին ենթակետի «ա» և 2-րդ ենթակետի «ա» պարբերություններով նախատեսված դեպքերում ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման և դրանով նախատեսված ապահովագրավճարի (դրա առաջին մասի) վճարման գործընթացները համարվում են մեկ միասնական (անբաժանելի) ամբողջություն՝ արդյունքում ստեղծվող և Ապահովադիրն տրվող մեկ միասնական փաստաթղթով՝ կնքված Վկայագրով: Սույն կանոնների 68-րդ կետի 1-ին ենթակետի «բ» և 2-րդ ենթակետի «բ» պարբերություններով նախատեսված դեպքերում ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքումը և դրանով նախատեսված ապահովագրավճարի (դրա առաջին կամ հետագա մասերի) վճարումը համարվում են սույն կանոններով նախատեսված առանձին գործընթացներ՝ յուրաքանչյուր գործընթացի արդյունքում ստեղծվող առանձին փաստաթղթերով՝ համապատասխանաբար Վկայագրով և վճարման հիմքը հավաստող փաստաթղթով (անդորրագրով):

## **ԳԼՈՒԽ 11. ԱՊՊԱ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴԱԴԱՐՈՒՄԸ**

70. ԱՊՊԱ պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում կնքման պահից, եթե Ապահովագրողը պայմանագրում որպես գործողության ժամկետի սկիզբ չի նշում կնքման պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության ժամկետի ավարտին հաջորդող պահը, կամ եթե Ապահովագրողը և Ապահովադիրը փոխադարձ համաձայնությամբ չեն սահմանում, որ այն ուժի մեջ է մտնում նշված ժամկետներից ավելի ուշ ժամկետում: Ամեն դեպքում՝

1) Հայաստանի Հանրապետության մաքսային սահմանով Հայաստանի Հանրապետության տարածք վարելու միջոցով մուտք գործող Ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագրերն ուժի մեջ են մտնում կնքման պահից,

2) այլ անձին սեփականության իրավունքի փոխանցման գործընթացում գտնվող Ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագրերն ուժի մեջ են մտնում կնքման պահից, բայց ոչ շուտ, քան Ավտոտրանսպորտային միջոցի նկատմամբ սեփականության իրավունքը իրավասու պետական մարմնի կողմից նոր սեփականատիրոջ անունով գրանցելը և Ավտոտրանսպորտային միջոցը հաշվառելը,

3) ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին 10 օր և ավելի ժամկետով գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր չունեցող Ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագրերն (բացառությամբ սույն կետի 1-ին և 2-րդ ենթակետերով նախատեսված դեպքերի) ուժի մեջ են մտնում կնքման օրվան հաջորդող օրը, իսկ Ապահովագրողի և Ապահովադրի փոխադարձ համաձայնության դեպքում՝ ավելի ուշ ժամկետում:

71. ԱՊՊԱ պայմանագիրը համարվում է ուժի մեջ չմտած (գործողությունը համարվում է դադարած կնքման պահից) և ենթակա է չեղարկման ԱՄՄՊ համակարգում հետևյալ դեպքերում.

1) Վկայագրում որպես Ապահովադիր նշված անձը (նրա ներկայացուցիչը) հրաժարվել է ստորագրել իրեն ստորագրման ներկայացված ԱՊՊԱ պայմանագիրը: Նշված դեպքում մուտքագրված ԱՊՊԱ պայմանագրի չեղարկման մասին նշումն ԱՄՄՊ-ում կատարվում է ոչ ուշ, քան Վկայագրում նշված՝ ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության ժամկետի սկիզբը, իսկ պայմանագիրը կնքման պահին կամ դրան հաջորդող 15 րոպեի ընթացքում ուժի մեջ մտնելու դեպքում՝ ոչ ուշ, քան կնքմանը հաջորդող 15-րդ րոպեն:

2) ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքումից հետո այն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով անվավեր է ճանաչվել: Նշված դեպքում մուտքագրված ԱՊՊԱ պայմանագրի չեղարկման մասին նշումն ԱՄՄՊ-ում կատարվում է ոչ ուշ, քան ՊԿԱ-ի կողմից անվավերության վերաբերյալ համապատասխան հիմքն ստանալուց հետո 1 օրվա ընթացքում՝ ԱՄՄՊ-ում կցելով տվյալ հիմք հանդիսացող փաստաղթի լուսապատճենը: *(սույն կետով նախատեսված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրազեկվի:)*

72. Ապահովագրողները (Ապահովագրողի լիազորված անձինք՝ ներառյալ ապահովագրական գործակալները) պարտավոր են կիրառել ԱՊՊԱ պայմանագրերի կնքման և վաճառքի կազմակերպման (ներառյալ՝ Ապահովադիրներին ԱՊՊԱ պայմանագրի նախագծի ներկայացման, նախապես համաձայնեցման և վերջնական տաբերակի ստորագրման ներկայացման հետ կապված) այնպիսի գործընթացներ, որոնք կապահովեն սույն կանոնների 71-րդ կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված պահանջների պահպանումը: *(սույն կետով նախատեսված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրազեկվի:)*

73. ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողությունը դադարում է Վկայագրի «Ապահովագրության ժամկետը» դաշտում նշված ավարտի ժամկետը լրանալու պահից:

74. ԱՊՊԱ պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման հիմքերը, յուրաքանչյուր հիմքի դեպքում ԱՊՊԱ պայմանագրի դադարման պահը և ապահովագրավճարի համապատասխան մասի վերադարձման դեպքերը, ինչպես նաև վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարի հաշվարկման կարգն ու պայմանները սահմանված են **Հավելված 4-ով**: ԱՊՊԱ պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարն ԱՊՊԱ պայմանագրի դադարեցման ամսաթվին հաջորդող 2 օրերի ընթացքում սույն կանոններով սահմանված կարգով վերադարձվում է Ապահովադիրին:



75. Այն դեպքում, երբ Վկայագրում նշված են մեկից ավելի Ավտոտրանսպորտային միջոցներ և **Հավելված 4**-ով սահմանված պայմանագրի դադարման հիմքերը վերաբերում են դրանցից ոչ բոլորին, ապա պայմանագիրը դադարեցվում է միայն տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցի (միջոցների) մասով, և **Հավելված 4**-ով սահմանված հաշվարկները կատարվում են միայն այդ Ավտոտրանսպորտային միջոցի (միջոցների) մասով:

**ԳԼՈՒԽ 12. ԿՈՂՄԵՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՎԿԱՅԱԳՐԻ ՎՆԱՍՄԱՆ (ԽՈՏԱՆՄԱՆ), ԿՈՐՍՏԻ, ՀԱՓՇՏԱԿՄԱՆ ԿԱՄ ՈՉՆՉԱՑՄԱՆ ԴԵՊՔԵՐՈՒՄ**

76. Վկայագրի վնասման (խոտանման), կորստի, հափշտակման կամ ոչնչացման դեպքում այն ենթակա է փոխարինման կրկնօրինակով:

77. Վկայագրի կրկնօրինակ ստանալու նպատակով Ապահովադիրը կորստից հետո ցանկացած ժամկետում դիմում է տվյալ Վկայագրով ՊԿԱ-ին և վերջինի որևէ բանկային հաշվին վճարում է նրա կողմից «Կրկնօրինակ վկայագրի տրամադրման համար» սահմանված ծառայության վճարը (առկայության դեպքում), որը չի կարող 1 000 ՀՀ դրամից ավելի լինել:

78. Ապահովադիրը կարող է Վկայագրի կրկնօրինակ ստանալ նաև առցանց եղանակով՝ [www.appa.am](http://www.appa.am) կամ [www.aswa.am](http://www.aswa.am) կայքերից որևէ մեկով տեղեկատվության առցանց հարցում իրականացնելու միջոցով:

79. Սույն կանոնների 77-րդ կետով սահմանված վճարումն ստանալուց հետո ՊԿԱ-ն Ապահովադիրին տրամադրում է Վկայագրի կրկնօրինակը՝ Վկայագրի վրա սահմանված կարգով կատարելով «ԿՐԿՆՕՐԻՆԱԿ» նշագրում՝ ՊԿԱ-ի գրասենյակ Ապահովադրի (նրա կողմից լիազորված անձի) ներկայանալուց և համապատասխան անդորրագիրը ներկայացնելուց անմիջապես հետո կամ Ապահովադրի համապատասխան պահանջից անմիջապես հետո, եթե ՊԿԱ-ն այդ ծառայության համար որևէ վճար չի սահմանել:

**ԲԱԺԻՆ 3. ԱՊՊԱ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ**

**ԳԼՈՒԽ 13. ԱՊՊԱ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐԻ ԽՄԲԵՐԸ**

80. ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական պատահարների և հատուցման դիմումների կարգավորման գործընթացները տարանջատվում են երկու հիմնական խմբերի՝

1) Պարզեցված ընթացակարգով ապահովագրական պատահարների և հատուցումների կարգավորման գործընթաց (այսուհետ՝ Պարզեցված հատուցման գործընթաց),

2) Ստանդարտ ընթացակարգով ապահովագրական պատահարների և հատուցումների կարգավորման գործընթաց (այսուհետ՝ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց):

81. Պարզեցված հատուցման գործընթացը կիրառվում է այն դեպքերում, երբ առկա են հետևյալ պայմանները միաժամանակ՝

- 1) տեղի է ունեցել ապահովագրական պատահար,
- 2) ապահովագրական պատահարում ներգրավված է միայն երկու ավտոտրանսպորտային միջոց, որոնցից առնվազն մեկի վերաբերյալ ապահովագրական պատահարի պահին առկա է գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր,

3) ապահովագրական պատահարի արդյունքում վնաս է պատճառվել միայն այդ ավտոտրանսպորտային միջոցներին կամ դրանցից մեկին,

4) ապահովագրական պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցներից որևէ մեկի վարորդն ընդունում է, որ ապահովագրական պատահարի առաջացման մեջ միակ մեղավորն ինքն է, և դրա վերաբերյալ ավտոտրանսպորտային միջոցների վարորդների միջև առկա է փոխադարձ համաձայնություն,

5) տուժողի կամ նրա ավտոտրանսպորտային միջոցի վարորդի կողմից վնաս պատճառողից ակնկալվող վնասի հատուցման չափը չի գերազանցում Օրենքով նախատեսված ինքնուրույն կարգավորման միջոցով հատուցվող վնասի առավելագույն չափը: (փոփ. է 08/06/2020թ թիվ 21-Լ)

82. Ստանդարտ հատուցման գործընթացը կիրառվում է Պարզեցված հատուցման գործընթացի պայմաններին չբավարարող բոլոր այլ դեպքերում և կարգավորման տեսանկյունից իր հերթին բաժանվում է երկու ենթախմբի՝

1) ապահովագրական պատահարներ, որոնց գծով չի իրականացվել քրեական և (կամ) վարչական վարույթ, և չի հարուցվել քաղաքացիական գործ, (այսուհետ՝ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1),

2) ապահովագրական պատահարներ, որոնց գծով իրականացվել է քրեական և (կամ) վարչական վարույթ, կամ հարուցվել է քաղաքացիական գործ, (այսուհետ՝ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2):

83. Օրենքով նախատեսված համաձայնեցված հայտարարագրի միջոցով հատուցվող վնասի առավելագույն չափը և սույն կանոնների 81-րդ կետով սահմանված պայմաններին չբավարարող դեպքերի համար Օրենքով նախատեսված ինքնուրույն կարգավորման միջոցով հատուցվող վնասի առավելագույն չափը սույն կանոններով սահմանվում են 0 ՀՀ դրամ: Սույն կանոնների 81-րդ կետով սահմանված պայմաններին բավարարող դեպքերի համար Օրենքով նախատեսված ինքնուրույն կարգավորման միջոցով հատուցվող վնասի առավելագույն չափը սույն կանոններով սահմանվում է 100 000 ՀՀ դրամ, բացառությամբ Երևան քաղաքում տեղի ունեցած ապահովագրական պատահարի գծով համաձայնեցված հայտարարագիրը բջջային հավելվածի միջոցով լրացվելու դեպքերի, որոնց համար սահմանվում է 200 000 ՀՀ դրամ: (լրաց. է 08/06/2020թ թիվ 21-Լ)

84. Այն դեպքում, երբ սույն գլխով նախատեսված մի խմբի (ենթախմբի) համար սահմանված գործընթացների կիրառման ընթացքում կամ դրա ավարտից հետո պարզվում է, որ առկա են այլ խմբի (ենթախմբի) գործընթացի կիրառման պայմանները, արդեն իրականացված գործընթացները և դրանց հիման վրա ընդունված որոշումները ենթակա են համապատասխանեցման կիրառման ենթակա գործընթացների համար սահմանված կարգավորումներին:

#### **ԳԼՈՒԽ 14. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՑՈՒՄԸ ԵՎ ԿՈՂՄԵՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐԻՑ ՀԵՏՈ**

85. Պարզեցված հատուցման գործընթացի դեպքում ապահովագրական պատահարի մասնակից վարորդներն ապահովագրական պատահարի վայրում պարտավոր են ձեռնարկել հետևյալ գործողությունները՝

1) որևէ կերպ՝ այդ թվում ցանկացած հեռախոսի միջոցով առնվազն երեք անգամ լուսանկարահանել կամ տեսանկարահանել ապահովագրական պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցները: Ընդ որում, լուսանկարահանումը (տեսանկարահանումը) պետք է կատարվի այնպես, որպեսզի լուսանկարները

(տեսանյութը) առնվազն արտացոլեն երկու ավտոտրանսպորտային միջոցների հետվթարային փոխադարձ դիրքերը և ապահովագրական պատահարի հետևանքով դրանցից յուրաքանչյուրի ընդհանրական վնասվածքները,

2) լրացնել համաձայնեցված հայտարարագիրը և համատեղ ստորագրել այն: Ընդ որում՝ համաձայնեցված հայտարարագիրը կարող է լրացվել և ստորագրվել (համարվել ստորագրված) ինչպես թղթային եղանակով՝ ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված լրացման հրահանգին համապատասխան, այնպես էլ բջջային հավելվածի միջոցով՝ սույն կանոնների Հավելված 11-ում սահմանված լրացման հրահանգին համապատասխան:

3) ազատել ճանապարհի երթևեկելի մասը՝ երթևեկելի մասից հեռացնելով պատահարին ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցները,

4) մեղավորությունն ընդունած վարորդն իր կողմից վարվող ավտոտրանսպորտային միջոցը ճանապարհի երթևեկելի մասից հեռացնելուց հետո, բայց ոչ ուշ, քան ապահովագրական պատահարը տեղի ունենալուն հաջորդող 40 րոպեի ընթացքում, իր կողմից վարած ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ կնքված ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրի վրա նշված հեռախոսահամարով տեղեկացնում է համապատասխան ՊԿԱ-ին տեղի ունեցած ապահովագրական պատահարի մասին՝ համապատասխան հարցադրումների առկայության դեպքում ՊԿԱ-ին պատասխանելով համաձայնեցված հայտարարագրում լրացված, ինչպես նաև պարզեցված հատուցման գործընթացի համար պայմանների համապատասխանության ստուգման համար անհրաժեշտ այլ տեղեկատվությունը: Ընդ որում ՊԿԱ-ն՝

ա. նախքան համաձայնեցված հայտարարագրում լրացված տեղեկատվության վերաբերյալ իր հարցադրումներն իրականացնելը պարտավոր է հավաստիանալ, որ վարորդները չեն խոչընդոտում բնականոն երթևեկությունը,

բ. իրավունք չունի սույն ենթակետում նշված տեղեկատվությունից ավելի տեղեկատվություն հարցնել հեռախոսով իրեն տեղեկացրած վարորդից:

86. Սույն կանոնների 85-րդ կետի 4-րդ ենթակետով նախատեսված տեղեկացման պարտականությունը մեղավորությունն ընդունած վարորդի կողմից համարվում է պատշաճ կատարված՝ համաձայնեցված հայտարարագիրը սույն կանոններով սահմանված կարգով մինչև պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցները հետվթարային դիրքերից տեղաշարժելը բջջային հավելվածի միջոցով լրացնելու և հաստատելու ուժով:

87. Համաձայնեցված հայտարարագիրը սույն կանոններով սահմանված կարգով բջջային հավելվածի միջոցով լրացվելու դեպքում համապատասխան հավելվածում Ավտոտրանսպորտային միջոցի հաշվառման (գրանցման) վկայագրի և վարորդական վկայականի կամ անձը հաստատող փաստաթղթի լուսանկարների ներբեռնման և հաստատման ուժով համարվում է, որ պատահարի պահին տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցը տիրապետել է այդ վարորդական վկայականում կամ անձը հաստատող փաստաթղթում նշված անձը, և համապատասխան համաձայնեցված հայտարարագիրն ստորագրվել է վերջինի կողմից:

88. Ամեն դեպքում, անձնական վնասներ չառաջացրած պատահարի մասին տեղեկացված ՊԿԱ-ն պարտավոր է հեռախոսային խոսակցության ընթացքում պատահարի մասին իրեն տեղեկացրած անձից պարզել սույն կանոնների 81-րդ կետով նախատեսված պայմանների առկայությունը և այդ պայմանների առկայության դեպքում հեռախոսով վերջինիս բացատրել համաձայնեցված հայտարարագիր լրացնելու հնարավորության, դրա իրականացման կարգի և հետևանքների մասին: Ընդ որում՝ նման դեպքերում և եղանակով վարորդների կողմից լրացված համաձայնեցված

հայտարարագրով պատահարի գրանցումը և հատուցման հետագա գործընթացները նույնպես համարվում են սույն կանոնների 81-րդ կետով նախատեսված՝ Օրենքով նախատեսված ինքնուրույն կարգավորման միջոցով վնասի հատուցման գործընթաց:

89. Ստանդարտ հատուցման գործընթացի դեպքում Ապահովադիրը և (կամ) Ավտոտրանսպորտային միջոցն օրինական հիմքով տիրապետող այլ անձն ապահովագրական պատահարի վայրում պարտավոր են ձեռնարկել հետևյալ գործողությունները՝

1) կատարել «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով ճանապարհատրանսպորտային պատահարի դեպքում վարորդների համար նախատեսված գործողությունները և (կամ) ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմնի կողմից տրված օրինական ցուցումները, իսկ ապահովագրական պատահարը ճանապարհատրանսպորտային պատահար չլինելու դեպքում՝ դրա մասին անհապաղ հայտնել համապատասխան իրավասու պետական մարմնին և մինչև վերջինի ներկայացուցիչների ժամանումը չտեղաշարժել պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցները և պատահարի հետ կապ ունեցող այլ առարկաներն և գույքը,

2) ապահովագրական պատահարը տեղի ունենալուց հետո, իսկ սույն կանոնների 19-րդ կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված հիմքերի առկայության դեպքում՝ այդ հիմքերը վերանալուց հետո՝ հետևյալ ժամկետներում, հայտնել տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցի գծով ՊԿԱ-ին՝ զանգահարելով Վկայագրի վրա նշված հեռախոսահամարով (հեռախոսահամարներից որևէ մեկով) և պատասխանելով ՊԿԱ-ի հեռախոսային հարցադրումներին.

ա. պատահարի հետևանքով պատահարում ներգրավված որևէ անձի մահվան դեպքում՝ պատահարի պահից 30 օրվա ընթացքում,

բ. պատահարի հետևանքով պատահարում ներգրավված որևէ անձի առողջությանը վնաս պատճառված լինելու դեպքում՝ պատահարի պահից 3 օրվա ընթացքում, պայմանով, որ տվյալ պատահարի հետևանքով առողջությանը վնաս պատճառված անձը պատահարից պահից 3 ժամվա ընթացքում տվյալ պատահարի հետևանքով ստացված վնասվածքների հետ կապված դիմել է (ինքնուրույնաբար կամ նրան տեղափոխել են) բժշկական հաստատություն: Ընդ որում՝ այն դեպքում, երբ պատահարի արդյունքում առաջացել են սույն ենթակետի միաժամանակ «ա» և սույն պարբերություններում նշված հետևանքները, ապա պատահարի մասին տեղեկացման մասով կիրառելի է սույն ենթակետի «ա» պարբերությամբ սահմանված ժամկետը,

գ. սույն ենթակետի «ա» և «բ» պարբերություններով չնախատեսված դեպքերում՝ պատահարի պահից 40 րոպեի ընթացքում:

90. Ապահովագրողները պարտավոր են պահպանել ապահովագրական պատահարի ծանուցման համար նախատեսված հեռախոսահամարների շուրջօրյա հասանելիությունը (ներառյալ ոչ աշխատանքային օրերին) և հեռախոսազրույցի ձայնագրումը և պահպանումն առնվազն երեք տարի՝ սկսած ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու ամսաթվից:

91. Վարորդի կողմից սույն գլխի 85-րդ և 89-րդ կետերով սահմանված կարգով պարտականությունների պատշաճ կատարումից հետո ապահովագրական պատահարի վայրից հեռանալը ՊԿԱ-ի կողմից չի կարող գնահատվել իբրև ապահովագրական պատահարի վայրն առանց հիմնավոր պատճառի լքում և չի կարող նրա, Ապահովադիրի կամ տուժողների համար առաջացնել որևէ բացասական հետևանք:

92. Պարզեցված հատուցման գործընթացի և Ստանդարտ հատուցման գործընթացի դեպքում Ապահովադիրը (Ապահովագրված անձը) սույն կանոնների համապատասխանաբար 85-րդ և 89-րդ կետերում նշված գործողությունները ձեռնարկելուց բացի պարտավոր է նաև՝

1) ողջամիտ և մատչելի միջոցներ ձեռնարկել ապահովագրական պատահարի հետևանքով հնարավոր վնասները նվազեցնելու համար: Հատուցման ենթակա վնասները նվազեցնելու նպատակով տուժողի (նրա ավտոտրանսպորտային միջոցն օրինական հիմքով տիրապետող այլ անձի) կողմից կատարված ծախսերը, եթե այդպիսիք անհրաժեշտ են եղել կամ կատարվել են իր ՊԿԱ-ի կամ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցներից որևէ մեկի գծով ՊԿԱ-ի ներկայացուցչի ցուցումներին համապատասխան, հատուցվում են ՀՊԱ-ի կողմից նույնիսկ այն դեպքում, երբ համապատասխան միջոցներն արդյունավետ չեն եղել: Նման ծախսերը հատուցվում են անկախ այն բանից, որ դրանք այլ վնասների հատուցման հետ մեկտեղ կարող են գերազանցել ապահովագրական գումարը:

2) ապահովագրական պատահարից հետո սույն կանոններով նախատեսված կարգով պատահարում ներգրավված ցանկացած Ապահովագրողի և (կամ) Բյուրոյի ներկայացուցչին և (կամ) փորձագետին տրամադրել համապատասխան Ավտոտրանսպորտային միջոցի գնում անցկացնելու հնարավորություն՝ համապատասխան գրավոր կամ բանավոր պահանջն ստանալուց հետո երկու, **իսկ պարզեցված հատուցման գործընթացի դեպքում՝ մեկ** օրվա ընթացքում,

3) մինչև պատահարում ներգրավված Ավտոտրանսպորտային միջոցի կամ ապահովագրական պատահարի արդյունքում վնասված այլ գույքի գծով հատուցում վճարելու կամ հատուցման վճարումը մերժելու վերաբերյալ որոշումն ուժի մեջ մտնելը չիրականացնել այդ Ավտոտրանսպորտային միջոցի կամ գույքի վերանորոգման կամ ապամոնտաժման աշխատանքներ՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք պայմանավորված են մարդկանց անվտանգության ապահովման անհրաժեշտությամբ կամ իրավասու պետական մարմինների ցուցումով, կամ վնասված բաղադրիչների ապամոնտաժման արդյունքում ամբողջական կապահպանվեն պատահարի արդյունքում պատճառված վնասները: Նման դեպքերում Ապահովադիրը և (կամ) Ավտոտրանսպորտային միջոցը տիրապետող այլ անձը հնարավորության առկայության դեպքում պարտավոր են վերանորոգման կամ ապամոնտաժման աշխատանքներն սկսելուց առաջ տեղեկացնել այդ մասին ԴՍԱ-ին (վերջինիս ներկայացուցչին): Սույն ենթակետով նախատեսված արգելքը չի տարածվում այն Ավտոտրանսպորտային միջոցների և այլ գույքի նկատմամբ, որոնց գծով առկա է հետևյալ պայմաններից առնվազն մեկը՝

ա. սույն կանոններով սահմանված կարգով և դեպքերում իրականացվել է վնասված գույքի առանձնացված գնահատում, և դրա արդյունքները սույն կանոններով սահմանված կարգով ուժի մեջ են մտել,

բ. ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշումը բողոքարկված է դատական կարգով կամ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակում, և բողոքարկումը չի վերաբերում տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցին (այլ գույքին) պատճառված վնասի գնահատված չափին, պատահարում այդ Ավտոտրանսպորտային միջոցը տիրապետած անձի մեղքի առկայությանը, չափին և այդ Ավտոտրանսպորտային միջոցի վրա առկա հետքերի՝ պատահարի հետ համատեղելիության հարցին:

93. Ապահովագրողներն իրավունք ունեն պատահարի հետ կապված հավաքագրել սույն կանոններով սահմանված՝ փորձաքննության համար փորձագետներին ներկայացվող լրացուցիչ ելակետային տվյալներ:

### **ԳԼՈՒԽ 15. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ ՈՒ ՃԱՄԿԵՏՆԵՐԸ**

94. Ապահովագրական հատուցում ստանալու համար տուժողը ապահովագրական պատահարից հետո եռամսյա ժամկետում **Ձև 2.1-ով կամ Ձև 2.2-ով** սահմանված ձևով գրավոր դիմում ներկայացնելու միջոցով դիմում է հետևյալ Ապահովագրողին՝

1) տեղի ունեցած պատահարի պահին Ապահովագրողի հանդիսացող տուժողը՝ պատահարի պահին նրա հետ գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր ունեցող ՊԿԱ-ին (մեկից ավելի ՊԿԱ-ի դեպքում՝ այն ՊԿԱ-ին, որի հետ պայմանագրում նշված ավտոտրանսպորտային միջոցը ներգրավված է պատահարում, իսկ այդպիսի ավտոտրանսպորտային միջոցի բացակայության դեպքում՝ տուժողի նախընտրությամբ դրանցից ցանկացածին),

2) տեղի ունեցած պատահարի պահին Ապահովագրողի չհանդիսացող՝ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցներից որևէ մեկի վարորդ-տուժողները՝ տվյալ ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ պատահարի պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած Ապահովագրողին, վերջինի բացակայության դեպքում՝ տվյալ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ պատահարի պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած Ապահովագրողներից ցանկացածին՝ տուժողի նախընտրությամբ, իսկ վերջինների բացակայության դեպքում՝ տուժողի նախընտրությամբ այլ ցանկացած Ապահովագրողին,

3) տեղի ունեցած պատահարի պահին Ապահովագրողի և վարորդ չհանդիսացող տուժողները՝ տվյալ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ պատահարի պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած Ապահովագրողներից ցանկացածին՝ տուժողի նախընտրությամբ, իսկ վերջինների բացակայության դեպքում՝ տուժողի նախընտրությամբ այլ ցանկացած Ապահովագրողին,

4) այն դեպքում, երբ սույն կետի 1-3-րդ ենթակետերով նախատեսված Ապահովագրողը դիմումի ներկայացման ամսաթվի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ անվճարունակ կամ սնանկ է, ապա՝ տուժողի նախընտրությամբ այլ ցանկացած Ապահովագրողին: Ընդ որում՝ Բյուրոյի պաշտոնական ինտերնետային կայքի ապահովագրական ընկերություններ բաժնում մշտապես նշվում է տվյալ պահին որևէ Ապահովագրողի անվճարունակ կամ սնանկ լինելու մասին տեղեկատվությունը: (94-րդ կետը փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

95. Սույն կանոնների 94-րդ կետով նախատեսված դիմումն Ապահովագրողի կողմից համարվում է ներկայացված համապատասխան Ապահովագրողին նաև հետևյալ դեպքերում և պայմանների միաժամանակյա առկայությամբ.

1) Պարզեցված հատուցման գործընթացի դեպքում՝ սույն կանոններով սահմանված կարգով պատահարը գրանցել է բջջային հավելվածի միջոցով, իսկ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1-ի դեպքում՝ ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմինն ԱՄՄՊ-ում գրանցել է պատահարը՝ մուտքագրելով Ելակետ 1-ը և Ելակետ 2-ը, (փոփ. է 30/06/2020թ թիվ 22-Լ)

2) տվյալ Ապահովադրին պատկանող և պատահարում ընդգրկված Ավտոտրանսպորտային միջոցը Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոց է, և պատահարի պահին դրա վերաբերյալ առկա է կնքված և գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր,

3) տվյալ Ապահովադրին ԴՍԱ-ի կողմից ուղարկվել է ծանուցում, որին կցված է սույն կանոններով սահմանված ձևով լրացված ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում, և ծանուցման պահից հետո 1 օրվա ընթացքում, Ապահովադիրը ԴՍԱ-ին չի ներկայացրել ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում՝ համաձայն սույն կանոնների Ձև 2.3-ի: Ընդ որում՝ Ապահովադրի կողմից սույն կետում նշված ժամկետում ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում չներկայացնելը չի զրկում վերջինին հետագայում այն սույն կանոնների 113-րդ կետի համաձայն ներկայացնելու իրավունքից: (95-րդ կետը փոփ. և լրաց. է 28/04/2020թ-ի թիվ 10-Լ)

*\* Կարմիր գունավորմամբ նշված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրառվելու է:*

96. ԴՍԱ-ն պարտավոր է ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ընդունել ցանկացած անձից, ով ներկայանում է որպես սույն կանոնների 94-րդ կետի համաձայն իրեն դիմելու իրավունք ունեցող տուժող կամ վերջինի կողմից պատշաճ կարգով լիազորված անձ՝ անկախ դիմելու պահին իր կարգավիճակը հավաստող փաստաթղթեր ներկայացնելու հանգամանքից: Հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ստացած՝ ԴՍԱ չհանդիսացող Ապահովագրողը պարտավոր է ԴՍԱ չլինելու փաստն իրեն հայտնի դառնալուց անմիջապես հետո դիմում ներկայացրած անձին ուղղորդել ԴՍԱ-ի մոտ՝ 3 օրվա ընթացքում վերջինին փոխանցելով համապատասխան դիմումը և դրա գծով իր կողմից ստացված այլ փաստաթղթերը: (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

97. Սույն կանոնների 94-րդ կետով տուժողի համար նախատեսված ԴՍԱ-ի ընտրության իրավունքը չի տարածվում այն դեպքերի վրա, երբ տվյալ տուժողը տվյալ պատահարի գծով արդեն իսկ ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում է ներկայացրել համապատասխան Ապահովագրողներից որևէ մեկին, կամ երբ համապատասխան Ապահովագրողներից որևէ մեկն առանց ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումի ստացման, սույն կանոնների համաձայն, արդեն իսկ տվյալ տուժողի համար կատարել է Կանխավճարներ, որի դեպքում ԴՍԱ է համարվում հատուցման գործընթացը կարգավորող կամ Կանխավճարներ կատարած Ապահովագրողը:

98. Ապահովագրական հատուցում ստանալու համար ԴՍԱ-ին ներկայացման ենթակա փաստաթղթերի ցանկը սահմանված է **Հավելված 5-ով**: Այն դեպքում, երբ տուժողն ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումին կից չի ներկայացնում բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը, ապա ԴՍԱ-ն պարտավոր է դիմումի ստացման օրը սույն կանոնների **Հավելված 1-ի Ձև 2.5-ով** սահմանված ձևով տուժողին տրամադրել վերջինի կողմից ներկայացման ենթակա, բայց դեռևս չներկայացված փաստաթղթերի ցանկը: Նշված ցանկը տուժողին տրամադրվում է ԱՄՄՊ միջոցով: Եթե տուժողի կողմից չեն ներկայացվել այնպիսի փաստաթղթեր, որոնք որպես կանոն ստացվում են ԱՄՄՊ միջոցով կամ հաղորդակցման այլ եղանակներով, ապա այդպիսի փաստաթղթերի մասով ներկայացման ենթակա, բայց դեռևս չներկայացված փաստաթղթերի ցանկը տուժողին տրամադրվում է ԱՄՄՊ միջոցով կամ

հաղորդակցման այլ եղանակներով ստացվելու անհնարինության փաստը ԴՍԱ-ին հայտնի դառնալու օրվան հաջորդող հինգ օրվա ընթացքում: Սույն կետով նախատեսված պակաս փաստաթղթերը պետք է ԴՍԱ-ին ներկայացվեն փաստաթղթերի ցանկն ստանալուց հետո՝ եռամսյա ժամկետում, իսկ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ի դեպքում՝ 1 տարվա ընթացքում::

99. Սույն կանոնների 98-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերը ենթակա չեն ներկայացման՝ ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումը, սույն կանոնների 95-րդ կետի համաձայն, Ապահովադրի կողմից ինքնաշխատ ներկայացված լինելու դեպքերում: *(սույն կետով նախատեսված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրազեկվի:)*

## **ԳԼՈՒԽ 16. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

100. Ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացը, դրանում մասնակցող անձինք և յուրաքանչյուրի համար նախատեսված գործողությունները (պարտականությունները)՝ ըստ առանձին հատուցման գործընթացների, սահմանված են **Հավելված 6-ով (Հավելված 6.1՝ Պարզեցված հատուցման գործընթաց, Հավելված 6.2՝ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1 և Հավելված 6.3՝ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2):**

101. Սույն կանոններով նախատեսված հատուցման գործընթացների համար ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումը համարվում է ստացված տվյալ տեսակի վնասի (գույքին պատճառված վնաս, առողջությանը պատճառված վնաս, առողջությանը պատճառված վնասի արդյունքում կորցրած աշխատավարձ (եկամուտներ), տուժողի հուղարկավորության հետ կապված ծախսեր, տուժողի մահվան հետևանքով կերակրողին կորցրած անձի կրած վնասներ) հատուցման համար ներկայացման ենթակա բոլոր փաստաթղթերն ամբողջական և պատշաճ կերպով ԴՍԱ-ի կողմից ստացվելու պահին, և վնասի տվյալ տեսակներից յուրաքանչյուրի գծով ապահովագրական հատուցման հետ կապված գործընթացներն իրականացվում և որոշումները կայացվում են միմյանցից առանձին՝ անկախ այն հանգամանքից, թե դրանց գծով պահանջները ներկայացվել են առանձին, թե՛ միավորվել են մեկ դիմումի մեջ:

102. Ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումների կարգավորման գործընթացում ԴՍԱ-ն հանդես է գալիս ՀՊԱ-ի անունից: Ընդ որում, եթե տուժողին վնասը պատճառվել է մի քանի անձանց կողմից, և հնարավոր չէ պարզել նրանցից յուրաքանչյուրի պատճառած վնասի չափը, ապա ԴՍԱ-ն վնասի գծով ողջ հատուցումն իրականացնում է բոլոր ՀՊԱ-ների՝ որպես տուժողի առջև համապարտ պատասխանատվություն կրող անձանց անունից, իսկ եթե հնարավոր է տուժողին պատճառված վնասը տարանջատել՝ ըստ այն պատճառած անձանց, ապա ԴՍԱ-ն յուրաքանչյուր վնասի գծով հատուցումն իրականացնում է համապատասխան ՀՊԱ-ի անունից: Սույն կետի երկրորդ նախադասությամբ նախատեսված դեպքերում ԴՍԱ-ն ապահովագրական գումարի վերաբերյալ դրույթները վնաս պատճառողներից յուրաքանչյուրի գծով կիրառում է առանձին:

103. Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ում գործում է վնասված գույքի առանձնացված գնահատման գործընթացը, որը, ինչպես նաև դրանից հետո տվյալ



պատահարի գծով կարգավորվող հատուցման գործընթացն իրականացվում է հետևյալ պահանջներին համապատասխան.

1) Գործընթացի իրականացման հիմք է հանդիսանում տուժողի կողմից ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումում համապատասխան նշման կատարումը կամ ապահովագրական հատուցում ստանալու դիմումի ներկայացումից հետո գույքին պատճառված վնասների առանձնացված գնահատում իրականացնելու դիմումի (պահանջի) ներկայացումը ԴՍԱ-ին՝ համաձայն Ձև 2.1.1-ի:

2) Գործընթացը կարող է իրականացվել միայն այն դեպքերում, երբ ԴՍԱ-ին ներկայացվել են Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ի համար սույն կանոնների հավելված 5-ով նախատեսված՝ գույքին պատճառված վնասի հատուցում ստանալու համար սահմանված բոլոր փաստաթղթերը՝ բացառությամբ պատահարի գծով հարուցված գործով համապատասխան պետական մարմնի կողմից կայացված վերջնական ակտի պատճենի (լուսապատճենի):

3) Գործընթացն իրականացվում է սույն կանոններով գույքին պատճառված վնասների գնահատման համար նախատեսված պահանջներին, մեթոդաբանությանը և ընթացակարգերին համապատասխան՝ ներառյալ ստացված արդյունքների ծանուցման, համաձայնեցման, բողոքարկման և ուժի մեջ մտնելու ժամկետներին ու պայմաններին վերաբերող:

4) Գործընթացի իրականացման ժամանակահատվածում դրանց արդյունքների բողոքարկման իրավունքից օգտվող ցանկացած անձ իրավունք ունի սույն կանոններով սահմանված կարգով համապատասխան պատվեր ներկայացնել փորձագետին (Ապահովագրողների դեպքում) կամ նման պատվեր ներկայացնելու պահանջ ներկայացնել ԴՍԱ-ին (Ապահովագրողներից բացի մյուս անձանց դեպքում)՝ տվյալ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցների վրա առկա հետքերի համատեղելիությունը պարզելու (հետքաբանական և (կամ) նյութագիտական հետազոտություն կատարելու) վերաբերյալ: Սույն ենթակետով նախատեսված փորձաքննության իրականացման նկատմամբ տարածվում են ԱՊՊԱ ոլորտում պատճառների փորձաքննության իրականացման համար սահմանված պահանջները՝ բացառությամբ պատահարում մեղավորության որոշման պահանջի, և ենթակա է իրականացման՝ ավտոտրանսպորտային միջոցների վրա առկա հետքերի համատեղելիությունը պարզելու (հետքաբանական և (կամ) նյութագիտական հետազոտություն կատարելու) պատվերի կատարման համար սույն կանոններով նախատեսված ժամկետներում:

5) Գույքի առանձնացված գնահատման արդյունքներն սահմանված կարգով ուժի մեջ մտնելուց հետո տվյալ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցների վրա առկա հետքերի համատեղելիությունը պարզելու (հետքաբանական և (կամ) նյութագիտական հետազոտություն կատարելու) պատվերներ չեն կարող տրվել, իսկ այդ գործընթացում սույն կետի 4-րդ ենթակետով նախատեսված պահանջը ներկայացված լինելու դեպքում համապատասխան փորձաքննության արդյունքները հետագայում ենթակա են տրամադրման տվյալ պատահարի գծով պատահարի առաջացման փորձաքննություն իրականացնող փորձագետին:

6) Գույքի առանձնացված գնահատման՝ սահմանված կարգով ուժի մեջ մտած արդյունքները համարվում են տվյալ գույքին պատճառված վնասների գնահատման փորձաքննության վերջնական արդյունքներ, և ապահովագրական հատուցման կարգավորման հետագա գործընթացում տվյալ գույքին պատճառված վնասների գնահատման գործընթաց (առաջնային, լրացուցիչ կամ կրկնակի) այլևս չի

իրականացվում, իսկ ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) փաթեթին կցվում է տվյալ գույքին պատճառված վնասների գծով վնասների գնահատման այն եզրակացությունը, որը որպես արդյունք ստացվել և ուժի մեջ է մտել:

104. Սույն կանոնների 103-րդ կետով նախատեսված վնասված գույքի առանձնացված գնահատման գործընթացում կազմված և ուժի մեջ մտած փորձագիտական եզրակացության հիման վրա ԴՍԱ-ն իրավունք ունի իր հայեցողությամբ նախքան պատահարի մեջ սահմանված կարգով մեղավորության որոշումը և (կամ) ապահովագրական հատուցման գործընթացի վերջնական կարգավորումը կատարել համապատասխան գույքին պատճառված վնասների հատուցման Կանխավճարներ՝ Կանխավճարի կատարումը ձևակերպելով տուժողի հետ կնքված գրավոր համաձայնագրով: Սույն կետով նախատեսված համաձայնագիրն առնվազն պետք է պարունակի Կանխավճարի վճարման կարգը և տվյալ դեպքով ապահովագրական հատուցման գործընթացի վերջնական կարգավորումից հետո կողմերի միջև փոխադարձ հաշվարկների իրականացման՝ սույն կանոններին չհակասող կարգն ու ժամկետները: Ընդ որում սույն կետով նախատեսված համաձայնագրում տուժողի պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը պետք է շարադրվի ընդգծված և սույն կանոններով ծանուցումների համար նախատեսված նվազագույն տառաչափերով:

105. Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ում անձնական վնասների մասով գործում է Կանխավճարների համակարգը՝ համաձայն **Հավելված 6.3.1-ի**: Օրենքի 23-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված հիմքերի առկայության դեպքում Կանխավճարների համակարգը համարվում է տուժողին տրամադրված բժշկական օգնության հետ կապված ծախսերի՝ այդ հոդվածի համաձայն վճարման համար ԴՍԱ-ի կողմից ի սկզբանե համաձայնեցրած չափ և կարգ: Ընդ որում, սույն կանոնների ուժով նշված հոդվածով սահմանված պարտականությունը Բյուրոյի կողմից համարվում է պատվիրակված ԴՍԱ-ին:

106. Ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացում պատահարի առաջացման մեջ մեղավորության աստիճանը որոշվում է հետևյալ կարգով.

1) Պարզեցված հատուցման գործընթացի դեպքում պատահարի առաջացման մեջ ամբողջությամբ մեղավոր է համարվում համաձայնեցված հայտարարագրում որպես մեղավոր կողմ նշված (սույն կանոնների 16-րդ կետի համաձայն ճշգրտված) անձը՝ առանց որևէ փորձաքննության (առաջնային, լրացուցիչ, կրկնակի) իրականացման,

2) Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1-ում ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը որոշվում է պատճառների փորձագետի կողմից՝ համաձայն **Հավելված 7-ի**:

3) Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ի դեպքում ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը որոշվում է գործն ըստ էության լուծող և օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով, իսկ այդպիսի գործ հարուցված չլինելու կամ այդպիսի գործն ըստ էության լուծող դատական ակտ չընդունվելու կամ այդպիսի ակտով մեղավորություն չհաստատվելու դեպքում՝ քրեական հետապնդում կամ վարչական վարույթ իրականացնող մարմնի կողմից: Այն դեպքում, երբ ոչ քրեական հետապնդում իրականացնող մարմնի, ոչ վարչական վարույթ իրականացնող մարմնի կողմից չի հաստատվել ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը, կամ այդ ակտի գծով սահմանված կարգով ներկայացվել է կրկնակի փորձաքննության պահանջ, ԱՊՊԱ

պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը որոշվում է պատճառների փորձագետի կողմից՝ **Հավելված 7**-ի համաձայն: Ընդ որում՝

ա. վարչական վարույթ իրականացնող մարմնի կողմից ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը համարվում է որոշված այն դեպքում, երբ մեղավորության հստակ բաշխման (պատահարում ներգրավված անձանց կամ դրանցից մեկի կողմից սույն կանոնների Հավելված 7-ով նախատեսված իրավական ակտերի խախտման) վերաբերյալ հետևությունները կատարվել են այդ մարմնի կողմից ընդունված ակտում կամ այդ ակտին կցված փորձագիտական եզրակացությունում,

բ. քրեական հետապնդում իրականացնող մարմնի կողմից ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը համարվում է որոշված այն դեպքում, երբ մեղավորության հստակ բաշխման (պատահարում ներգրավված անձանց կամ դրանցից մեկի կողմից սույն կանոնների հավելված 7-ով նախատեսված իրավական ակտերի խախտման) վերաբերյալ հետևությունները կատարվել են քրեական հետապնդման մարմնի կողմից ընդունված քրեական գործի հարուցումը մերժելու կամ քրեական գործի վարույթը կարճելու և քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշման մեջ, ինչպես նաև այն դեպքում, երբ ապահովագրական պատահարի հիման վրա հարուցվել է քրեական գործ ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջները կամ ճանապարհային երթևեկության կամ տրանսպորտային միջոցների շահագործման կանոնները խախտելու և (կամ) ճանապարհատրանսպորտային պատահարի վայրը թողնելու հանցակազմով, և հարուցված քրեական գործով վարույթը կասեցվել է Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին (հայտնի չէ անձը, որը գործով պետք է ներգրավվի որպես մեղադրյալ) կամ 2-րդ (մեղադրյալը թաքնվել է քննությունից կամ դատից, կամ նրա գտնվելու վայրն այլ պատճառներով պարզված չէ) կետով սահմանված հիմքով:

107. Ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացում պատահարի հետևանքով պատճառված վնասի չափը որոշվում է հետևյալ կարգով.

1) Պարզեցված հատուցման և Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1-ի դեպքում ԱՊՊԱ պատահարի հետևանքով պատճառված վնասների չափը գնահատվում է վնասների փորձագետի կողմից՝ համաձայն **Հավելված 8.1**-ի:

2) Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ի դեպքում ԱՊՊԱ պատահարի հետևանքով պատճառված վնասների չափը Օրենքով սահմանված հատուցման ենթակա վնասների և Օրենքի 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ սույն կանոններով սահմանված սահմանաչափերի շրջանակներում գնահատվում է գործն ըստ էության լուծող և օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով, իսկ այդպիսի գործ հարուցված չլինելու կամ այդպիսի գործն ըստ էության լուծող դատական ակտ չընդունվելու դեպքում՝ գույքին պատճառված վնասների մասով՝ վնասների փորձագետի կողմից՝ համաձայն **Հավելված 8.1**-ի, իսկ անձնական վնասների մասով՝ համաձայն **Հավելված 8.2**-ի:

108. Ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացում կրկնակի և (կամ) լրացուցիչ փորձաքննության պահանջը ներկայացվում և իրականացվում է՝ **Հավելված 9**-ի համաձայն:

109. ԴՍԱ-ն ապահովագրական հատուցում վճարելու կամ մերժելու վերաբերյալ որոշումներն ընդունում է սույն կանոններով նախատեսված կարգով որոշված պատահարի առաջացման մեջ մեղավորության աստիճանի և պատահարի հետևանքով պատճառված վնասի չափի հիման վրա:

110. Ապահովագրական հատուցումն իրականացվում է հետևյալ եղանակներից որևէ մեկով (ըստ կիրառելիության՝)

1) Ապահովագրական հատուցում վճարելու վերաբերյալ որոշման մեջ նշված՝ տուժողին վճարման ենթակա հատուցման գումարը ԴՍԱ-ի կողմից սույն կանոններով սահմանված կարգով և ժամկետներում փոխանցվում է տուժողին՝ բացառությամբ սույն կետի 2-րդ ենթակետով նախատեսված դեպքերի,

2) Մինչև ապահովագրական հատուցման վճարումը տուժողի կողմից սույն կանոնների Հավելված 1-ի **Ձև 8.5**-ով սահմանված ձևով գույքին պատճառված վնասի վերականգնման տարբերակի ընտրության դեպքում գույքին պատճառված վնասները վերականգնվում են՝ համաձայն **Հավելված 10-ի**, բացառությամբ այն վնասների, որոնց վերականգնումը համաձայն փորձագետի եզրակացության հնարավոր չէ կամ ողջամիտ չէ, որոնց մասով հատուցումն իրականացվում է սույն կետի 1-ին ենթակետով սահմանված եղանակով: Ընդ որում սույն ենթակետի իմաստով՝ վնասի վերականգնումը համարվում է անհնար կամ ոչ ողջամիտ նաև այն դեպքերում, երբ վնասների գնահատման փորձաքննության եզրակացությունում նշված է, որ համապատասխան վնասված բաղադրիչը ենթակա է փոխարինման, և փոխարինվող բաղադրիչի մատակարարը (ապահովողը) միևնույն եզրակացությամբ վնասների վերականգնման աշխատանքներ կատարող անձը չէ:

111. Սույն կանոնների 110-րդ կետի 2-րդ ենթակետով նախատեսված եղանակով հատուցումն իրականացվելու դեպքերում որպես ապահովագրական հատուցման չափ դիտարկվում է տուժողին ծանուցված և սույն կանոններով սահմանված կարգով ուժի մեջ մտած հատուցում վճարելու վերաբերյալ որոշման մեջ նշված հատուցման գումարի չափը, բայց ոչ ավելի, քան տվյալ վնասի վերականգնման համար ԴՍԱ-ի կողմից տուժողին և վերանորոգող կազմակերպությանը փաստացի վճարված գումարի չափը:

112. Արգելվում է տուժողի կողմից սույն կանոնների համաձայն ապահովագրական հատուցում ստանալու իրավունքը (պահանջը) փոխանցել այլ անձի (պահանջի զիջում):

113. Ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացի ցանկացած փուլում՝ մինչև ապահովագրական հատուցման վճարումը կամ տուժողի կողմից վերանորոգման տարբերակի ընտրության դեպքում՝ գույքի վերանորոգման գործընթացի փաստացի սկսվելը, տուժողն իրավունք ունի իր ցանկությամբ հրաժարվել ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումից՝ ԴՍԱ-ին Հավելված 1-ի **Ձև 2.3-ով** սահմանված ձևով գրավոր դիմում ներկայացնելու միջոցով: ԴՍԱ-ի կողմից սույն կետով սահմանված դիմումն ստանալու պահից համապատասխան հատուցման գործընթացը դադարեցվում է (ԴՍԱ-ի կողմից ընդունված ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշումը համարվում է չեղարկված), որի մասին ԴՍԱ-ն Հավելված 1-ի **Ձև 2.4-ով** սահմանված ձևով ծանուցում է այն անձանց, ում սույն կանոնների համաձայն պարտավոր է ծանուցել ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշումը: Տուժողի կողմից ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումից հրաժարվելը չի զրկում նրան սահմանված ժամկետում սույն կանոններով սահմանված ընդհանուր կարգով ապահովագրական հատուցման դիմում ներկայացնելու իրավունքից:

114. Սույն գլուխը չի տարածվում ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ այն դիմումների գծով իրականացվող հատուցման գործընթացների վրա, որոնք ենթակա են մերժման սահմանված ժամկետների չպահպանման հիմքով կամ այն

հիմքով, որ տուժողին վնասը պատճառվել է բացառապես ոչ ավտոտրանսպորտային միջոցի կամ անհայտ ավտոտրանսպորտային միջոցի կամ առավելագույն արագությունը 50 կմ/ժ-ը կամ շարժիչի ծավալը 50 սմ<sup>3</sup>-ը չզերազանցող ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործմամբ կամ այնպիսի ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործմամբ, որի վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքելու պարտականություն ունեցող անձն անհայտ է: Սույն կետով նախատեսված դեպքերում ԴՍԱ-ն համապատասխան հիմքերն ի հայտ գալուց (դրանց տիրապետելուց) հետո՝ մեկ օրվա ընթացքում, առանց սույն գլխով նախատեսված գործընթացների իրականացման, սույն կանոնների Հավելված 1-ի Ձև 7.3-ով սահմանված ձևով կայացնում է ապահովագրական հատուցումը մերժելու մասին որոշում-ծանուցում և այն ծանուցում դիմում ներկայացրած անձին:

## **ԳԼՈՒԽ 17. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ՄԵՐԺՄԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ**

115. ԴՍԱ-ն մերժում կամ սույն գլխով նախատեսված դեպքերում համապատասխան չափով նվազեցնում է ապահովագրական հատուցման վճարումը, եթե՝

1) տուժողը տվյալ վնասի գծով արդեն իսկ հատուցում է ստացել այլ ԱՊՊԱ պայմանագրի հիման վրա կամ Բյուրոյի անունից (անկախ հատուցման գումարը վճարված լինելու հանգամանքից) կամ վնասը պատճառած անձից և (կամ) վնասի համար պատասխանատու այլ անձից կամ նրանց անունից՝ բացառությամբ, եթե նշված անձանց միջև առկա է գրավոր ձևով կնքված և գործող համաձայնագիր կամ գրավոր հայտարարություններ, համաձայն որոնց՝ տուժողը ստանձնում է կողմերի միջև առկա այլ հարաբերություններով չպայմանավորված պարտավորություն ապահովելու նախապես իր կողմից ստացված և (կամ) նախապես իր համար վճարված գումարների վերադարձը վնաս պատճառած անձին և (կամ) վնասի համար պատասխանատու այլ անձին: Սույն ենթակետով նախատեսված դեպքերում ԴՍԱ-ի կողմից սույն կանոններով նախատեսված կարգով հատուցվող գումարից մասհանվում է տուժողի կողմից սույն ենթակետով նկարագրված կարգով ստացված գումարները (հատուցումները): Ընդ որում՝ սույն ենթակետով նախատեսված հատուցման ստացման փաստը, ի թիվս այլ հիմքերի, համարվում է հաստատված նաև այն դեպքերում, երբ տուժողը հայտարարել է պատահարի հետևանքով իրեն պատճառված վնասը հարթված լինելու (ներառյալ՝ վնասի հատուցման համար պատասխանատու անձանց նկատմամբ գույքային պահանջ չունենալու) մասին, որն իրավական նշանակություն է ունեցել քրեական հետապնդում իրականացնող մարմնի կողմից վերջնական որոշում կայացնելու համար, կամ այդպիսի հայտարարություն կատարված լինելու մասին նշումն առկա է օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտում, բացառությամբ հետևյալ ծախսերի՝

ա. ծախսեր, որոնց գծով մինչև համապատասխան հայտարարության կատարումը սույն կանոնների համաձայն կատարվել է կանխավճար, կամ կանխավճար կատարվելու համար ներկայացվել են վճարման հաշիվներ,

բ. ծախսեր, որոնք առաջացել են համապատասխան հայտարարությունը ներկայացվելուց հետո:

2) տուժողի կողմից խախտվել են սույն կանոններով սահմանված ապահովագրական հատուցում ստանալու համար ԴՍԱ-ին դիմելու կամ սույն կանոններով պահանջվող բոլոր փաստաթղթերը ԴՍԱ-ին ներկայացվելու ժամկետները և չի հիմնավորվել սույն կանոնների 19-րդ կետում նշված հանգամանքների առկայությունը,

3) տուժողի կողմից հատուցում ստանալու համար ներկայացված փաստաթղթերում առկա են կեղծ տեղեկություններ և (կամ) փաստաթղթեր, որոնք վերացնում են տվյալ տուժողին ապահովագրական հատուցման վճարումը մերժելու կամ ավելի պակաս չափով հատուցելու՝ սույն կանոններով նախատեսված հիմքերը,

4) տուժողը պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատեր է կամ օրինական հիմքով տիրապետող այլ անձ, և համաձայն դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած ակտի կամ փորձաքննության արդյունքների՝ բացակայում է տվյալ պատահարում նրան վնաս պատճառած ավտոտրանսպորտային միջոցի (միջոցների) տիրապետողի (տիրապետողների) մեղավորությունը, բացառությամբ, եթե վերջինի (վերջինների) անմեղությունը պայմանավորված է իր (իրենց) մահով կամ առողջական վիճակով կամ պատահարի առաջացման պատճառ (կամ պատճառներից մեկը) հանդիսացող այնպիսի գործոններով, որոնք, սույն կանոնների համաձայն, հաշվի չեն առնվում պատճառների փորձագետի կողմից վարորդի մեղավորության որոշման համար: Նշված բացառություն կազմող դեպքերում համապատասխան հիմքով անմեղ ճանաչված ավտոտրանսպորտային միջոցի տիրապետողի կողմից բոլոր այլ անձանց պատճառված վնասի հատուցման պարտավորությունն առաջանում է առանց նրա մեղքի՝ որպես առավել վտանգի աղբյուրով տվյալ պայմաններում իրենցից այդպիսի վտանգ չներկայացնող օբյեկտներին և անձանց պատճառված վնասի համար պատասխանատվության արդյունք,

5) պատահարի առաջացման մեջ առկա է տուժողի կամ տուժողի ավտոտրանսպորտային միջոցը տիրապետող անձի ոչ դիտավորյալ մեղքը, որի դեպքում հատուցումը նվազեցվում է տվյալ տուժողի գույքին պատճառված վնասների՝

ա. 100%-ի չափով, եթե վերջինս տվյալ պատահարում միակ մեղավորն է,

բ. 50%-ի չափով, եթե պատահարում առկա է նաև այլ անձանց մեղքը,

6) տուժողը խախտել է սույն կանոնների 92-րդ կետի 2)-րդ կամ 3)-րդ ենթակետի պահանջները, որի արդյունքում ապահովագրական հատուցման գործընթացում ներգրավված անձանցից որևէ մեկը զրկվել է սույն կանոններով իրեն վերապահված որևէ իրավունքի իրականացման հնարավորությունից, բացառությամբ, եթե հետագայում, բայց ոչ ուշ, քան ապահովագրական հատուցում վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշումն ուժի մեջ մտնելը, վերացվել են խախտման հետևանքները:

7) Օրենքով կամ սույն կանոններով նախատեսված այլ դեպքերում: *(115-րդ կետը փոփ. և լրաց. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)*

116. Բյուրոյի անունից հատուցման մերժման կամ նվազեցման հիմքերը սահմանված են Օրենքով: *(փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)*

## **ԳԼՈՒԽ 18. ՀԵՏԱԴԱՐՁ ՊԱՀԱՆՋԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ**

117. Տուժողին վճարված ապահովագրական հատուցման չափով սույն գլխով նախատեսված կարգով և դեպքերում հետադարձ պահանջի (սուբրոգացիայի) իրավունք է ձեռքբերում ՀՊԱ-ն: Մի քանի ՀՊԱ-ի առկայության դեպքում յուրաքանչյուր ՀՊԱ հետադարձ պահանջի (սուբրոգացիայի) իրավունք է ձեռքբերում վճարված հատուցման գումարում օրենքով նախատեսված իր մասնաբաժնին համապատասխան:

118. Հետադարձ պահանջի իրավունքն առաջանում է հետևյալ դեպքերում՝

1) *վնաս պատճառած անձի նկատմամբ, եթե՝*

ա. նա ապահովագրական պատահարի ժամանակ ավտոտրանսպորտային միջոցը վարել է ակոհոլի, թմրանյութերի կամ հոգեմետ նյութերի ազդեցության ներքո: Ընդ

որում, սույն պարբերության իմաստով անձը համարվում է որպես ակոհոլի ազդեցության ներքո գտնվող միայն ակոհոլի այնպիսի ազդեցության դեպքում, որը, համաձայն Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի դրույթների, համարվում է ոչ սթափ վիճակ,

բ. նա առանց հիմնավոր պատճառի լքել է պատահարի վայրը կամ խուսափել է ակոհոլի, թմրանյութերի կամ այլ հոգեմետ նյութերի օգտագործման փաստի վերաբերյալ քննություն անցնելուց: Ընդ որում, սույն պարբերության իմաստով անձը չի համարվում պատահարի վայրը լքած կամ համապատասխան քննություն անցնելուց խուսափած, եթե պատշաճ կերպով իրականացրել է սույն կանոնների 89-րդ կետով նախատեսված գործողությունները,

գ. նա ապահովագրական պատահարի պահին չի ունեցել ավտոտրանսպորտային միջոցը վարելու իրավունք կամ օրենքով սահմանված կարգով զրկված է եղել այդպիսի իրավունքից, բացառությամբ սույն կետի 2)-րդ ենթակետի «գ» պարբերությամբ նախատեսված դեպքի: Ընդ որում՝ սույն պարբերության և սույն կետի 2)-րդ ենթակետի «գ» պարբերությամբ նախատեսված դեպքերում ապահովագրական պատահարի պահին անձի վարորդական վկայականի գործողության ժամկետի ավարտված լինելը կամ վարորդական վկայականը վարորդի մոտ չգտնվելը ինքնին հիմք չէ սույն պարբերության կամ սույն կետի 2)-րդ ենթակետի «գ» պարբերության հիմքով հետադարձ պահանջի իրավունքի կիրառման համար: Սույն պարբերության և սույն կետի 2)-րդ ենթակետի «գ» պարբերության հիմքով հետադարձ պահանջի իրավունքը չի կիրառվում նաև այն դեպքերում, երբ վնասը պատճառվել է.

ա) վարորդական վկայական ստանալու համար քննություններին մասնակցելու շրջանակներում՝ քննության ընթացքում կամ

բ) գործնական վարման ուսուցում անցնող անձի կողմից, և եթե պահպանված են գործնական վարման ուսուցման նպատակով Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման համար Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջները (ներառյալ՝ տեխնիկական պահանջները),

դ. սահմանված ժամկետում և կարգով Ապահովագրողը չի տեղեկացվել ապահովագրական պատահարի մասին,

*2) վնաս պատճառած ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատիրոջ (Ապահովադրի) նկատմամբ, եթե՝*

ա. ավտոտրանսպորտային միջոցը վնասի պատճառման պահի դրությամբ չի անցել տեխնիկական զննություն, և պատահարի առաջացման անմիջական պատճառ է դարձել ավտոտրանսպորտային միջոցի այնպիսի անսարքությունը, որը կարող էր բացահայտվել տեխնիկական զննություն անցնելու դեպքում,

բ. սահմանված ժամկետում և կարգով ՊԿԱ-ն չի տեղեկացվել ապահովագրական պատահարի մասին,

գ. ավտոտրանսպորտային միջոցի վարումը վստահել է այն վարելու իրավունք չունեցող անձին և գիտեր կամ կարող էր իմանալ, որ այդ անձը չունի վարելու իրավունք:

դ. պայմանագիրը կնքելիս ակնհայտ սուտ տեղեկություններ է հայտնել ՊԿԱ-ին ապահովագրության ռիսկայնության աստիճանը որոշելու համար էական նշանակություն ունեցող հանգամանքների վերաբերյալ, եթե այդ հանգամանքները հայտնի չեն եղել և չէին կարող հայտնի լինել ՊԿԱ-ին մինչև ապահովագրական պատահարը: Ընդ որում, սույն պարբերության իմաստով՝ էական նշանակություն ունեցող հանգամանքներ են

համարվում Ապահովադրի կողմից ներկայացված՝ սույն կանոնների **Հավելված 2.2**-ով նախատեսված այն փաստաթղթերի և տեղեկությունների կեղծ լինելը, որոնք հիմք են ընդունվել ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար, և որոնց՝ իրականությանը համապատասխանող պայմաններով ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման դեպքում ենթակա կլինե՞ր վճարման ավելի բարձր ապահովագրավճար: Բոլոր դեպքերում, Ապահովագրողի կողմից սույն պարբերության հիմքով հետադարձ պահանջ չի կարող կիրառվել ինքնին այն տվյալների սխալ լինելու համար, որոնք սույն կանոնների 43-րդ կետով նախատեսված դեպքերում և կարգով ստացվել են ԱՄՄԴ-ից, կամ որոնց հիման վրա պայմանագիրը կնքվել է այդ նույն կետով սահմանված դեպքերում և կարգով՝ ներկայացված փաստաթղթերում և ԱՄՄԴ-ում անհրաժեշտ տեղեկատվության բացակայության հիմքով համանման ավտոտրանսպորտային միջոցի համար կիրառելի համապատասխան տեղեկատվությունը հիմք ընդունելու արդյունքում:

119. Սույն կանոնների 118-րդ կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված հետադարձ պահանջի իրավունքի իրականացման հիմքերը բոլոր դեպքերում համարվում են առկա, եթե ապացուցվում է, որ վնաս պատճառած Ավտոտրանսպորտային միջոցը պատահարի պահին իրականում վարել է այլ անձ, քան նշվել է պատահարի վերաբերյալ կազմված փաստաթղթերում: Սույն կետով նախատեսված դեպքերում հետադարձ պահանջի իրավունքը ծագում է իրական վնաս պատճառած անձի նկատմամբ, ով համարվում է հետադարձ պահանջի հիմք հանդիսացող փաստերը թաքցրած:

120. Եթե սույն գլխի համաձայն՝ ՀՊԱ-ն հետադարձ պահանջի իրավունք է ձեռք բերում մի քանի անձի նկատմամբ, ապա այդ անձինք ՀՊԱ-ի նկատմամբ հանդես են գալիս որպես համապարտ պարտապաններ:

121. Այն դեպքում, երբ ՀՊԱ-ն մտադիր է օգտվել հետադարձ պահանջի իրականացման իր իրավունքից, ապա նման պահանջը ՀՊԱ-ի կողմից սահմանված ձևով և բովանդակությամբ նախ և առաջ պետք է ներկայացվի պարտապանին ծանուցում իրականացնելու միջոցով՝ պարտավորության կատարման համար ողջամիտ ժամկետ տրամադրելով:

122. Սույն գլխով նախատեսված դեպքերում և կարգով հետադարձ պահանջի իրավունքի իրացումից և դրա արդյունքում՝ ԱՊՊԱ պատահարների հիման վրա վճարված ողջ գումարը, ինչպես նաև հատուցման վճարման և (կամ) հետադարձ պահանջի իրականացման գծով պարտապաններից գանձվող այլ ծախսերը ՀՊԱ-ին վճարվելու (ցանկացած այլ եղանակով մարվելու) պահից հետո՝ 3 օրվա ընթացքում, ՀՊԱ-ն այդ մասին համապատասխան տեղեկատվությունը մուտքագրում է ԱՄՄԴ-ում:

123. Բյուրոյի անունից հատուցման վճարմամբ պայմանավորված հետադարձ պահանջի ներկայացման հիմքերը սահմանված են Օրենքով: (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

#### **ԲԱԺԻՆ 4. ԱՅԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ**

##### **ԳԼՈՒԽ 19. ՏՈՒՅԺԵՐ ԵՎ ՏՈՒԳԱՆՔՆԵՐ**

124. Ապահովագրական հատուցման գործընթացի կարգավորման՝ ներառյալ փորձաքննությունների, Վնասված գույքի առանձնացված գնահատման գործընթացի իրականացման, ապահովագրական հատուցման վճարման և ծանուցումների իրականացման համար սույն կանոններով նախատեսված ժամկետների խախտման դեպքում ապահովագրական հատուցում վճարելու վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձն իրավունք ունի ԴՍԱ-ից պահանջել յուրաքանչյուր կետանցված օրացուցային օրվա



համար վճարել տույժ՝ Օրենքով սահմանված չափով, իսկ Օրենքով համապատասխան խախտման համար տույժ սահմանված չլինելու դեպքում՝ տուժողի կրած տվյալ տեսակի վնասի համար նախատեսված ապահովագրական գումարի 0,1 տոկոսի չափով, որը չի կարող պակաս լինել հիսուն հազար ՀՀ դրամից, եթե միևնույն հատուցման գործընթացում սույն կանոններով նախատեսված բոլոր գործողությունների համար սահմանված ժամկետների կետանցված օրացուցային օրերի քանակը 7 և ավելի է: Ընդ որում՝ միևնույն համադրելի ժամանակահատվածում ԴՍԱ-ի կողմից սույն կանոններով նախատեսված տարբեր գործընթացներ կետանցվելու դեպքում այդ ժամանակահատվածի համար տույժերը հաշվարկվում են մեկ անգամ: ԴՍԱ-ն պարտավոր է սույն կետով նախատեսված տույժը ապահովագրական հատուցում վճարելու վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձին վճարել վերջինի կողմից գրավոր դիմումը (պահանջը) ստանալուց հետո՝ երեք օրվա ընթացքում:

125. Փորձագետի կողմից փորձաքննությունների և վնասված գույքի առանձնացված գնահատման գործընթացի համար սույն կանոններով նախատեսված ժամկետների խախտման դեպքում փորձագետին պատվեր ներկայացրած անձն իրավունք ունի փորձագետից պահանջել վճարել տույժ այն չափով, որ չափով համապատասխան ժամկետների խախտման համար տույժ վճարելու պահանջ ներկայացնելու՝ սույն կանոններով նախատեսված իրավունք է ձեռք բերում ապահովագրական հատուցում վճարելու վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձը: Փորձագետը պարտավոր է սույն կետով նախատեսված տույժը վճարել պատվեր ներկայացրած անձին՝ վերջինի կողմից գրավոր դիմումն (պահանջն) ստանալուց հետո՝ երեք օրվա ընթացքում, եթե վերջիններս միմյանց միջև կնքված պայմանագրով վճարման այլ կարգ և (կամ) եղանակ չեն սահմանել: Այն դեպքում, երբ սույն կետով նախատեսված պատվերը ներկայացվել է ոչ ԴՍԱ-ի կողմից, ԴՍԱ-ն սույն կետով նախատեսված միևնույն պահանջը ձեռք է բերում պատվեր ներկայացրած անձի նկատմամբ:

125.1. ԱՊՊԱ պայմանագրի վերակնքման կամ ապահովագրական այլ ծառայությունների վերաբերյալ առաջարկություն որևէ եղանակով ներկայացնելու նպատակով սույն կանոնների 17-րդ կետում նշված տվյալները կամ դրանց մի մասը նշված կետով չնախատեսված Ապահովագրողի կողմից կամ նրա անունից օգտագործվելու դեպքում (այսուհետ՝ ապօրինի տեղեկացում) համապատասխան տվյալների կրող Ապահովագրի իրավունք ունի ապօրինի տեղեկացում իրականացրած անձից պահանջել հատուցել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաստատված վնասները և (կամ) վճարել տուգանք՝ հետևյալ դեպքերում և չափով.

1) եթե սույն կետում նշված վնասի չափը ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաստատված չէ, ապա տուգանքի չափ է սահմանվում երեք հարյուր հազար ՀՀ դրամը՝ տեղեկատվության ապօրինի օգտագործման յուրաքանչյուր դեպքի համար,

2) եթե ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաստատված է վնասի չափը, և այն պակաս է երեք հարյուր հազար ՀՀ դրամից, ապա տուգանքի չափ է սահմանվում տեղեկատվության ապօրինի օգտագործման յուրաքանչյուր դեպքի համար՝ երեք հարյուր հազար ՀՀ դրամի և ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաստատված վնասի չափի տարբերությունը:

125.2. Սույն կանոնների 125.1-րդ կետի համաձայն՝ ապօրինի տեղեկացման փաստը և այն իրականացրած անձը համարվում են հաստատված գործն ըստ էության լուծող և օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով կամ քրեական հետապնդման մարմնի՝ քրեական գործի հարուցումը մերժելու, քրեական գործի վարույթը կարճելու

կամ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշմամբ կամ անձնական տվյալների պաշտպանության լիազոր մարմնի համապատասխան ակտով:

125.3. Սույն գլխի իմաստով ապօրինի տեղեկացում իրականացրած անձ է համարվում.

1) Ապահովագրողը, եթե ԱՊՊԱ պայմանագրի վերակնքման կամ ապահովագրության այլ տեսակների գծով առաջարկությունը ներկայացվել է Ապահովագրողի, նրա աշխատողի և (կամ) այլ լիազորված անձի՝ ներառյալ ապահովագրական գործակալի և (կամ) նրա աշխատողի (լիազորված անձի) կողմից՝ բացառությամբ սույն կետի 2-րդ ենթակետով նախատեսված դեպքերի,

2) Ապահովագրական գործակալը, եթե ԱՊՊԱ պայմանագրի վերակնքման կամ ապահովագրության այլ տեսակների գծով առաջարկությունը ներկայացվել է ապահովագրական գործակալի և (կամ) նրա աշխատողի (լիազորված անձի) կողմից, և առկա է այդ ապահովագրական գործակալի կողմից ստորագրված՝ սույն կանոնների 125.4-րդ կետով նախատեսված գրավոր պարտավորությունը:

125.4. Ապահովագրողները պարտավոր են իրենց անունից ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման (ներառյալ՝ կնքման գործընթացի կազմակերպման կամ օժանդակման) իրավասություն տրամադրել միայն այն ապահովագրական գործակալներին, որոնք անվերապահ գրավոր պարտավորություն են ստանձնել սույն գլխով սահմանված դեպքերում և կարգով երրորդ անձանց վճարել վնասի և (կամ) տուգանքի գումարները, եթե սույն կանոնների 125.2-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերից որևէ մեկով հաստատվել է, որ ապօրինի տեղեկացումն իրականացվել է իրենց կողմից: Ապահովագրողը Բյուրոյի պահանջով պարտավոր է սույն կետով նախատեսված գրավոր պարտավորությունները տրամադրել Բյուրոյին՝ համապատասխան պահանջն ստանալուց հետո՝ մեկ օրվա ընթացքում:

125.5. Ապօրինի տեղեկացում իրականացրած անձը պարտավոր է սույն կանոնների 125.1-րդ կետով նախատեսված վնասի գումարը և (կամ) (տուգանքը) համապատասխան պահանջ ներկայացրած անձին վճարել վերջինի կողմից գրավոր դիմումը (պահանջը) և սույն կանոնների 125.2-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերից որևէ մեկն ստանալուց հետո՝ երեք օրվա ընթացքում: (125.1-րդ, 125.2-րդ, 125.3-րդ, 125.4-րդ և 125.5-րդ կետերը լրաց. են 31/03/2020թ թիվ 9-Լ)

### **ՎԵՃԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԽԱՐԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԸ**

126. ԱՊՊԱ պայմանագրից բխող վեճերը կարգավորվում են կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ:

127. Տարաձայնությունների դեպքում վեճերը լուծվում են Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի կողմից՝ «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն կամ դատական կարգով՝ ՀՀ օրենսդրության համաձայն: Ընդ որում, ապահովագրական հատուցում վճարելու կամ ապահովագրական հատուցման վճարումը մերժելու մասին որոշումների՝ դատական կարգով վիճարկման դեպքում Բյուրոն և Ապահովագրողները ձեռնարկում են բոլոր անհրաժեշտ համապատասխան դատավարական գործողությունները, որպեսզի՝

1) նշված բոլոր գործերով որպես պատասխանող հանդես գա ԴՍԱ-ն,

2) նշված այն գործերով, որոնք վերաբերում են կամ նաև վերաբերում են պատահարի առաջացման պատճառներին (կողմերի մեղավորությանը), ՀՊԱ-ն հանդես գա որպես երրորդ անձ,

3) նշված այն գործերով, որոնք չեն վերաբերում պատահարի առաջացման պատճառներին (կողմերի մեղավորությանը), ՀՊԱ-ն որևէ կարգավիճակով մասնակից չլինի:

127.1. Եթե պատճառների փորձագետի կողմից տրամադրված փորձագիտական եզրակացության «հետևություններ» դաշտում նշում է կատարված պատահարի ձևացման և (կամ) տրանսպորտային միջոցների վրա առկա հետքերի՝ վթարի հետ անհամատեղելիության մասին, ապա այդ հիմքով փորձաքննություն պահանջող կողմը հանցագործության վերաբերյալ հաղորդում է ներկայացնում համապատասխան իրավապահ մարմիններին: Սույն կետով սահմանված պահանջը չի տարածվում այն դեպքերի վրա, երբ սույն կանոններով սահմանված կարգով ներկայացվել է դիմումին ընթացք չտալու մասին դիմում:

127.2. ԴՍԱ-ն և ՀՊԱ-ն պարտավոր են համագործակցել ապահովագրական խարդախությունների դեմ պայքարում, մասնավորապես միմյանց տրամադրել տեղեկատվություն՝ համապատասխան հատուցման գործընթացի շրջանակներում ապահովագրական խարդախությունների հետ կապված հանցագործության մասին հաղորդում ներկայացնելու մասին (առնվազն հաղորդման լուսապատճենը), այդպիսի հաղորդում ներկայացնելուց հետո՝ մեկ օրվա ընթացքում, եթե դա չի հանգեցնի օրենքով սահմանված որևէ արգելքի խախտման:

128. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքմամբ Ապահովադիրը հաստատում է իր տեղեկացվածությունն այն մասին, որ ապահովագրական խարդախությունների կատարումն առաջացնում է Օրենքով նախատեսված պատասխանատվության միջոցների կիրառում:

**ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՎ (ԿԱՄ) ԿՐԿՆԱԿԻ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀԱՆՋԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ  
ԵՎ ԴՐԱ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ**

**ԳԼՈՒԽ 1. ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՎ ԿՐԿՆԱԿԻ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ  
ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ**

1. Լրացուցիչ և կրկնակի փորձաքննությունների իրավունքից օգտվող անձինք, լրացուցիչ և կրկնակի փորձաքննություններ իրականացնողները (կազմակերպողները), լրացուցիչ և կրկնակի փորձաքննությունների իրականացման ժամկետները սահմանված են **Հավելված 6-ով**:

2. Լրացուցիչ և կրկնակի փորձաքննությունների համար ներկայացվող դիմումների ձևերը սահմանված են **Հավելված 1-ի** համապատասխանաբար **Ձև 8.1-ով և Ձև 8.2-ով**:

3. Լրացուցիչ և կրկնակի փորձաքննությունների գործընթացում կիրառվող ծանուցումներն իրականացվում են սույն կանոններով սահմանված ձևերին համապատասխան:

**ԳԼՈՒԽ 2. ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ  
ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

4. Ընկերությունը, լրացուցիչ փորձաքննության իրականացման պահանջի վերաբերյալ դիմում ստանալուց հետո սույն կանոնների **Հավելված 6-ով** սահմանված ժամկետում ներկայացնում է լրացուցիչ փորձաքննության արդյունքները կամ մերժում է դրա նշանակումը:

**ԳԼՈՒԽ 3. ԿՐԿՆԱԿԻ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ  
ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

5. Կրկնակի փորձաքննություն նշանակելու համար ներկայացվում են հետևյալ փաստաթղթերը՝

1) Բոլոր անհրաժեշտ դաշտերը պատշաճ լրացված դիմում՝ ապահովագրական պատահարի արդյունքում գույքին պատճառված վնասների և (կամ) պատահարի առաջացման պատճառների կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ (համաձայն **Հավելված 1-ի Ձև 8.2-ի**),

2) անձը հաստատող փաստաթղթի և Ավտոտրանսպորտային միջոցի (որին վերաբերում է կրկնակի փորձաքննության դիմումը) հաշվառման (գրանցման) վկայագրի կամ մաքսային հայտարարագրի կամ նմանատիպ այլ փաստաթղթերի պատճենները կամ լուսապատճենները, բացառությամբ, եթե կրկնակի փորձաքննության պահանջը ներկայացվել է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոցի (որին վերաբերում է կրկնակի փորձաքննության դիմումը) սեփականատիրոջ կողմից,

3) Բյուրոյի պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակված չափով և պահանջն ընդունող անձի կողմից սահմանված կարգով կրկնակի փորձաքննության վճարի կատարման փաստը հավաստող փաստաթղթի պատճենը կամ լուսապատճենը, բացառությամբ, եթե կրկնակի փորձաքննության պահանջը ներկայացվել է ԱՄՄՊ-ի միջոցով, որի դեպքում վճարման փաստը հավաստվում է էլեկտրոնային վճարման մասին Բյուրոյի կողմից ստացված ծանուցմամբ,

4) սույն կանոններով նախատեսված՝ լրացուցիչ լուսանկարներ և (կամ) տեսագրություն (առկայության դեպքում),

5) սույն կանոնների **Հավելված 7**-ի 11-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթեր (նյութեր) (առկայության դեպքում),

6) Ավտոտրանսպորտային միջոցից տարբերվող գույքին պատճառված վնասների գծով կրկնակի փորձաքննության պահանջ ներկայացվելու դեպքում՝ վերջինի նույնականացման տվյալները պարունակող փաստաթղթի (փաստաթղթերի) պատճենները (լուսապատճենները):

**6.** Կրկնակի փորձաքննության դիմումը և անհրաժեշտ այլ փաստաթղթերը ներկայացվում են սույն կանոններով սահմանված ընդհանուր կարգով: Ընդ որում, Ապահովադիրների, Ապահովագրված անձանց և տուժողների կողմից ներկայացվող դիմումների դեպքում (եթե դիմումը չի ներկայացվում Բյուրոյի պաշտոնական ինտերնետային կայքի համապատասխան բաժնում կամ համապատասխան բջջային հավելվածի միջոցով դիմումի լրացման համար անհրաժեշտ ամբողջական տեղեկատվությունը մուտքագրելու միջոցով) որպես դիմումն ընդունող համապատասխան անձ (Ապահովագրող) հանդես է գալիս ԴՍԱ-ն, որը կրկնակի փորձաքննության պահանջ ներկայացրած անձի կողմից նման պահանջ ներկայացնելու իրավասության առկայության և ներկայացված փաստաթղթերի ամբողջականության ստուգումից հետո նույն օրվա ընթացքում դիմումը և այլ փաստաթղթերն ուղարկում է Բյուրոյին: Դիմումի ուղարկման փաստի ուժով ԴՍԱ-ն հավաստում է կրկնակի փորձաքննության իրականացման պահանջ ներկայացրած անձի կողմից կրկնակի փորձաքննության համար սահմանված չափով վճարի կատարման փաստը:

7. Սույն հավելվածի 6-րդ կետով սահմանված կարգով դիմումը Բյուրոյի կողմից ստացվելուց հետո դիմում ներկայացրած անձին ուղարկվում է ծանուցում կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ դիմումն ստացված լինելու վերաբերյալ՝ համաձայն **Ձև 8.4-ի**:

8. Կրկնակի փորձաքննության անցկացման պահանջ ներկայացրած անձի կողմից սույն հավելվածով չնախատեսված փաստաթղթեր ներկայացվելու դեպքում, դրանք չեն ընդունվում Բյուրոյի կողմից և չեն տրամադրվում փորձագետին:

9. Բյուրոն իր անունից իրականացվող հատուցման գործընթացի ժամանակ անհրաժեշտության դեպքում Օրենքով սահմանված ժամկետում կարող է նշանակել կրկնակի փորձաքննություն:

10. Սույն հավելվածով նախատեսված բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերն ստանալուց անմիջապես հետո, բայց ոչ ուշ, քան Օրենքով սահմանված ժամկետի ավարտը Բյուրոն որոշում է կայացնում կրկնակի փորձաքննություն նշանակելու կամ մերժելու մասին: Նման որոշում Բյուրոն կարող է կայացնել նաև սույն հավելվածի 9-րդ կետով սահմանված կարգով:

11. Այն դեպքում, երբ նույն փորձագիտական եզրակացության կապակցությամբ կրկնակի փորձաքննության անցկացման պահանջ են ներկայացրել մեկից ավելի շահագրգիռ անձինք, ապա կրկնակի փորձաքննությունը նշանակվում է փորձաքննության անցկացման համար պահանջվող գումարի վճարումը հավաստող փաստաթուղթը առաջինը Բյուրո ներկայացրած անձի պահանջով, պայմանով, որ մինչև այդ պահը Ապահովագրողը կրկնակի փորձաքննության անցկացման պահանջ չի ներկայացրել, որի դեպքում կրկնակի փորձաքննություն նշանակվում է ապահովագրողի պահանջով: Սույն կետով նախատեսված դեպքում Բյուրոն (Ապահովագրողը) վերադարձնում է բոլոր այն անձանց կատարած վճարումները, ովքեր սույն կետի իմաստով չեն համարվում կրկնակի փորձաքննության անցկացման պահանջ ներկայացրած անձինք:

12. Լրացուցիչ և կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձը կարող է հրաժարվել իր ներկայացրած դիմումից՝ սույն կանոնների 6-րդ կետով սահմանված կարգով և սույն կանոնների **Հավելված 1-ի Ձև 8.3-ով** սահմանված ձևով ներկայացնելով համապատասխան դիմում, որի դեպքում Բյուրոն չի նշանակում կրկնակի փորձաքննություն: Եթե կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմումը ներկայացնելու պահի դրությամբ Բյուրոյի կողմից արդեն իսկ նշանակված է կրկնակի փորձաքննություն, ապա ներկայացված դիմումը թողնվում է անհետևանք, և կրկնակի փորձաքննությունն իրականացվում է սահմանված կարգով:

13. Կրկնակի փորձաքննության արդյունքները փորձաքննության պահանջ ներկայացրած անձին ծանուցելուց հետո ոչ ուշ, քան փորձաքննության պատվերն ստանալու ամսվան հաջորդող ամսվա տասնհինգը, Բյուրոյին կամ Ապահովագրողին կրկնակի փորձաքննության համար նախապես վճարված գումարից (կրկնակի փորձաքննության պահանջը Ապահովագրողի կողմից ներկայացրած լինելու դեպքում՝ Ապահովագրողի միջոցներից) համապատասխանաբար Բյուրոյի կամ Ապահովագրողի կողմից փորձագետին է վճարվում փոխանցվում կրկնակի փորձաքննության վճարը: ~~Ընդ որում, եթե կրկնակի փորձաքննության համար նախապես վճարված գումարը գերազանցում է կրկնակի փորձաքննության իրականացման համար կատարված ծախսերը, ապա Ապահովագրողը (Բյուրոն) կրկնակի փորձաքննության պահանջ ներկայացրած անձին վերադարձնում է այդ գումարի դրական տարբերությունը, իսկ եթե կրկնակի փորձաքննության համար վճարված գումարը պակաս է կրկնակի փորձաքննության իրականացման համար փորձագետին վճարված գումարից, ապա կրկնակի փորձաքննության պահանջ ներկայացրած անձի կողմից համապատասխան տարբերության չափով փոխհատուցվում են Ապահովագրողի (Բյուրոյի) կողմից կատարված ծախսերը:~~

14. Բյուրոն մերժում է կրկնակի փորձաքննության անցկացման պահանջը (չի նշանակում կրկնակի փորձաքննություն), եթե՝

1) չեն պահպանվել Օրենքով և **Հավելված 6-ով** սահմանված՝ կրկնակի փորձաքննության անցկացման պահանջ ներկայացնելու ժամկետները,

2) նույն ապահովագրական պատահարի շրջանակներում իրականացվել է (իրականացվում է) պահանջվող կրկնակի փորձաքննություն,

3) բողոքարկվող եզրակացության հետ կապված իրականացվում է լրացուցիչ փորձաքննություն,

4) պահանջի վերաբերյալ ներկայացված դիմումի ձևը չի համապատասխանում (լրացված չէ) սույն կանոններով սահմանված ձևին (ձևով),

5) սահմանված ժամկետում չի ներկայացվել սույն կանոններով սահմանված փաստաթղթերից որևէ մեկը,

6) կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձը կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի իրավունք չունեցող անձ է,

7) կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձի կողմից մինչև կրկնակի փորձաքննություն նշանակվելը ներկայացվել է կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում,

8) սահմանված ժամկետում սահմանված չափով չի կատարվել կրկնակի փորձաքննության վճարը:

15. Կրկնակի փորձաքննությունների մերժման դեպքում Բյուրոն մերժման (չնշանակման) մասին **Հավելված 1-ի Ձև 9.1**-ով սահմանված կարգով ծանուցում է կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձին և ԴՍԱ-ին:

16. Կրկնակի փորձաքննության անցկացման պահանջը մերժվելու դեպքում Բյուրոն (Ապահովագրողը) կրկնակի փորձաքննության անցկացման համար նախապես վճարված գումարը վերադարձնում է այդ գումարը վճարած անձին: